

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

REKREASYONEL BİR ETKİNLİK OLARAK İLKÖĞRETİM İZCİLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali SAPSIZ

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Serdar ELER

ANKARA
Ağustos 2008

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü**

**Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı
çerçevesinde yürütölmüş olan bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından
Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.**

Tez Savunma Tarihi: 13/10/2008

PROF. DR. SUAT KARAKÜÇÜK

Gazi Üniversitesi

Jüri Başkanı

YRD. DOÇ. DR. SERDAR ELER
Gazi Üniversitesi

YRD. DOÇ. DR. VELİTTİN BALCI
Ankara Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Sayfa Numarası

Kabul ve onay

İÇİNDEKİLER	i
Şekiller	iv
Resimler	v
Tablolar	vi
ÖNSÖZ	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. İZCİLİK	5
2.1.1. İzcilik Kavramı ve Tanımı	5
2.1.2. İzciliğin Tarihçesi	8
2.1.2.1. Dünya İzciliğinin Tarihçesi	8
2.1.2.2. Türk İzciliğinin Tarihçesi	9
2.1.2.2.1. Osmanlı Dönemi Türk İzciliği	9
2.1.2.2.1.1. İşgal Yıllarında izcilik.....	13
2.1.2.2.2. Cumhuriyet Dönemi ve Sonrası Türk İzciliği.....	16
2.1.2.2.2.1. İzcilikle İlgili İlk Kanun.....	16
2.1.2.2.2.2. İlk İzcilik Müdürlüğü.....	16
2.1.2.2.2.3. Erkek ve Kız İzci Yönetmelikleri.....	17
2.1.3. İzci basamakları ve izci parolaları	17
2.1.4. İzci Andı.....	18
2.1.5. İzci Türesi.....	18
2.1.6. İzci Selamı ve Tokalaşma	19
2.1.6.1. Tokalaşma.....	20
2.1.7. Teknik İz İşaretleri.....	20
2.1.8. İzci Düğümleri ve Bağları.....	22

2.1.9. İzcilik Faaliyetleri.....	24
2.1.9.1. Okul İçi Faaliyetler	24
2.1.9.2. Okul Dışı Faaliyetler (Topluma Hizmet Çalışmaları).....	24
2.1.9.3. Kamp Faaliyetleri.....	25
2.1.10. İzcilik Etkinliklerinin Amacı.....	25
2.1.11. İzcilik ve Sosyal Gelişim.....	27
2.1.12. İzciliğin Zihinsel Gelişime Katkısı.....	27
2.1.13. İzciliğin Fiziksel Gelişim Üzerine Etkisi	28
2.2. REKREASYON	28
2.2.1. Zaman Kavramı ve Tanımı	28
2.2.1.1. Zaman Kullanımı	31
2.2.1.2. Zaman Kullanım Bölümleri.....	34
2.2.1.2.1. Boş Zaman Kavramı ve Boş Zamanın Kullanımı	35
2.2.1.2.1.1. Boş Zaman Hakkı	36
2.2.1.2.1.2. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları	37
2.2.1.2.2. Boş Zamanların Değerlendirilmesinin Önemi	38
2.2.1.2.3. Boş Zaman Sınıflaması.....	39
2.2.2. Rekreasyon Kavramı ve Tanımı	40
2.2.2.1. Rekreasyonun Temel Özellikleri	45
2.2.2.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	46
2.2.2.3. Rekreasyona Duyulan İhtiyaçların Nedenleri.....	48
2.2.2.3.1. Kişisel Yönden Rekreasyona Duyulan ihtiyacın Nedenleri ...	50
2.2.2.3.2. Toplumsal Yönden Rekreasyona Duyulan ihtiyacın	
Nedenleri.....	51
2.2.2.4. Rekreasyon Etkinlik Alanları	52
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	55
3.1. Evren ve Örneklem	55
3.2. Veri Toplama Aracı	55
3.3. Verilerin Toplanması	55
3.4. Verilerin analizi	56
4. BULGULAR.....	57

4.1. Tanımlayıcı Tablolar	57
4.2. Analiz (Ki-kare) Tabloları.....	63
5. TARTIŞMA	74
6. SONUÇ	80
7. ÖNERİLER	82
8. ÖZET	83
9. SUMMARY	84
KAYNAKLAR.....	85
Ekler	90
Ek 1: Resmi İzin Belgesi.....	90
Ek 2: Tez anketi.....	93
10. ÖZGEÇMİŞ.....	96

ŞEKİLLER

Şekil 1: Hazır/Dikkat.....	21
Şekil 2: Beni takip et	21
Şekil 3: Acele	21
Şekil 4: Geri dön	21
Şekil 5: Ayrıl.....	21
Şekil 6: Birleş.....	21
Şekil 7: Sapılacak yön	21
Şekil 8: Dur ve sap	21
Şekil 9: Köprüye doğru	21
Şekil 10: İçilebilir su	21
Şekil 11: İçilmez su	21
Şekil 12: Kuyuya doğru.....	21
Şekil 13: Kampa doğru	21
Şekil 14: Burada konakladık.....	21
Şekil 15: Buradan hareket ettik.....	21
Şekil 16: X dakika bekle.....	22
Şekil 17: Habere doğru	22
Şekil 18: Mektup.....	22
Şekil 19: Köpek tehlikesi.....	22
Şekil 20: Yakın	22
Şekil 21: Uzak.....	22
Şekil 22: 4 km ileride	22
Şekil 23: 20 (15+5)” bekle.....	22
Şekil 24: Tehlikeli/Tehlikesiz	22
Şekil 25: Hastane	22
Şekil 26: Zaman kullanım bölümleri.....	34
Şekil 27: Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi.....	49

RESİMLER

Resim 1: İzci selamı	19
Resim 2: Avcı düğümü	23
Resim 3: Burmalı camadan	23
Resim 4: Camadan	23
Resim 5: Çıkma	23
Resim 6: Çürük bağı	23
Resim 7: Çifte oyma	23
Resim 8: Dülger	23
Resim 9: Foralı camadan	23
Resim 10: Dostluk düğümü	23
Resim 11: Kelepçe düğümü	23
Resim 12: Sancak düğümü	23
Resim 13: Kelebek düğümü	23
Resim 14: Zincir düğümü	23
Resim 15: Piyan	23
Resim 16: Su düğümü	23

TABLÖLAR

Tanımlayıcı Tablolar

Tablo 1: Rekreatyonun sınıflandırılması	48
Tablo 2: Öğrencilere ait demografik bilgiler.....	57
Tablo 3: Okul yönetiminin öğrencilere izcilik etkinlikleri için gerekli imkanı sağlamasına ilişkin veriler.....	57
Tablo 4: Düzenlenen izcilik çalışmalarının sıklığının yeterliliğine ilişkin tablo	58
Tablo 5: Öğrencilerin yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımlarına ilişkin tablo	58
Tablo 6: Öğrencilerin açık hava çalışmalarına katılımlarına ilişkin tablo	58
Tablo 7: İzcilik faaliyetlerinin izci andı ve türlerine bağlı olarak gerçekleştirilmesine ilişkin tablo.....	59
Tablo 8: İzcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısına ilişkin tablo.....	59
Tablo 9: Öğrencilerin izci selamı bilgilerine ilişkin tablo	59
Tablo 10: Öğrencilerin izci düğümleri bilgilerine ilişkin tablo.....	60
Tablo 11: Öğrencilerin teknik iz işaretleri bilgilerine ilişkin tablo	60
Tablo 12: Öğrencilerin ilkyardım eğitimi almalarına ilişkin tablo	60
Tablo 13: Öğrencilerin izcilik faaliyetlerinin verimliliğine ilişkin görüşleri..	61
Tablo 14: Öğrencilerin izcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okumalarına ilişkin tablo	61
Tablo 15: İzcilik çalışmalarının öğrencilerin derslerine katkısına ilişkin tablo	61
Tablo 16: Öğrencilerin arkadaş seçiminde izcilik etkinliklerine katılanları tercihlerine ilişkin tablo	62
Tablo 17: Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı	62
Tablo 18: İzci türlerinin etkinlikte uygulanmasına ilişkin tablo	63

Analiz (Ki-kare) Tabloları

Tablo 19: Öğrencilerin ailelerinin (iş) çalışma durumlarına göre izcilik faaliyetlerine katılımlarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	63
Tablo 20: Öğrencilerin yaş grupları ile izci selamı bilgilerine ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	64
Tablo 21: Öğrencilerin yaşlarına göre ilk yardım eğitimi almalarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	64
Tablo 22: Öğrencilerin yaşlarına göre izcilik faaliyetlerinin verimliliğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	65
Tablo 23: Öğrencilerin yaş grupları ile göre izcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okumalarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	65
Tablo 24: Öğrencilerin sınıflarına göre teknik iz işaretleri bilgilerine ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	66
Tablo 25: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımlarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	67
Tablo 26: Öğrencilerin yaş grupları ile izcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısına ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	67
Tablo 27: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre arkadaşlık seçiminde izcilik etkinliklerine katılan arkadaşları tercihine ilişkin Ki-kare testi sonuçları	68
Tablo 28: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre izcilik çalışmalarının derslere katkısına ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	69
Tablo 29: Öğrencilerin yaşlarına göre izcilik faaliyetlerinde izci andı ve izci türelerine bağlılığa ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	69
Tablo 30: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre açık hava çalışmalarına katılımlarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları	70
Tablo 31: Öğrencilerin yaş grupları ile izci düğümü bilgilerine ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	71

Tablo 32: Öğrencilerin yaşlarına göre günlük hayatta insanlara yardımda bulunmalarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları	71
Tablo 33: Öğrencilerin yaşlarına göre izci düğümlerinin etkinliklerde yararına ilişkin Ki-kare testi sonuçları.....	72
Tablo 34: Öğrencilerin yaşlarına göre izci andı bilgilerine ilişkin ki-kare tablosu	72

ÖNSÖZ

Günümüzde boş zaman etkinlikleri eğitim sürecinin önemli unsurlarından biri haline gelmiştir. İlköğretim okullarında uygulanan ders dışı rekreatif faaliyetler eğitim yaşantısının eksik yanlarını destekleyerek, öğrencilerin hayata hazırlanmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Bu faaliyetlerden biriside izcilik faaliyetidir.

İlköğretim okullarında uygulanan rekreatif bir faaliyet olan izcilik etkinliklerine katılan öğrenciler araştırma kapsamına alınmış, öğrencilerin demografik özellikleri, izcilik etkinlikleri konusunda temel bilgi düzeyleri ve kişisel görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Beni bu konuya yönlendiren, tez çalışması döneminde sabır ve hoşgörüsü ile destek veren değerli hocam Sayın Prof. Dr. Suat KARAKÜÇÜK'E, Tez Danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Serdar ELER'E, rehberliğinden dolayı Yrd. Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU'NA, ayrıca ARŞ. Gör. Selman ÖZDEMİR'E ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen aileme teşekkür ederim.

Ali SAPSIZ

1. GİRİŞ

Büyüme, gelişme ve olgunlaşma sürecinde çocuk çeşitli insanlarla etkileşim içindedir. Bunlar özellikle anne-baba, bakıcı ve öğretmen, gençlik önderi gibi yetişkinler olabileceği gibi akran grupları da olabilir. Bu etkilenmeler, olumlu olabileceği gibi olumsuz da olabilir. Boş zamanı değerlendirme ortamları çocuk ve gençlerin akranları ve önderleri ile özgür ve demokratik olarak etkileşebilecekleri yerlerdir. Toplumsal çevre, bireyin duygusal ve düşünsel tutum ve davranışlarını, belli dürtüler, belli amaç ve sonuçlara ulaştıracak eylemlere kanalize ederek biçimlendirir.

Geniş bir yaş dönemini kapsayan ve son derece çeşitli gereksinimleri, yetenekleri ve potansiyelleri içeren çocukluk, oyun, öğrenim ve yetişme çağıdır. Bu nedenle gün boyu çalışmaya zorlanması onun eğitimini, sağlığını, beden ve kişilik gelişimini olumsuz yönde etkiler. Boş zamanı değerlendirmenin sağlayacağı yaşam deneyimleri çocuk ve gence toplumda karşılaşacakları sorunları çözmeleri ve toplumla bütünleşmeleri için en büyük fırsatı sağlayacaktır²⁴.

Okul resmi öğretim programlarıyla, kişiyi tek başına hayata hazır hale getirmede, hayatta karşılaşacak sorunların neler olduğu, karşılaşıldığında ise nasıl bir davranış göstereceğinin eksik kalması nedeniyle yetersiz kalabilir. Bu eksiklik, toplum yaşamının gerektirdiği bir takım bilgi, beceri ve alışkanlıkların öğrencilere doğrudan yaşayarak verilmesiyle giderilebilir. Bu ise ders dışı etkinliklerle ancak sağlanabilir.

Ders dışı etkinlikler; ders saatleri dışında ya da bu amaçla düzenlenen belirli zamanlarda öğrencilerin kendi istekleriyle, okul yönetiminin

²⁴Kılbaş Ş. Çocuğun Dinlenme, Boş Zamanını Değerlendirme, Oynama, Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılma Hakkı. Mülkiye. Mülkiyeliler Birliği Genel Merkezi Yayın Organı, Mayıs-Haziran 2000, Cilt XXIV, Sayı: 222. Ankara. s: 181-194

rehberlik ve denetimi altında yaptıkları ödevlerdir. Veya derslerin eksikliklerini tamamlamak, öğrencilerin birbirlerinden çok ayrı olan ihtiyaçlarını doyumak ve iyi bir yurttaşlık eğitimi sağlamak amacıyla yapılan etkinliklerdir.

Ders dışı etkinliklerin amacı: bireyin tam potansiyelini kullanabileceği bir eğitim ortamı ve iklimi içerisinde, sadece kitap kurdu olarak mutlu olamayacağı ve gerçek hayata ayak uyduramayacağı düşüncesiyle yetiştirilmesine katkıda bulunmaktır. Ders dışı etkinlikler, rekreasyon etkinlikleri karşılığı bir anlam taşımaktadır¹⁹.

Rekreasyon çocuklar, ergenler, yetişkinler, erkekler, kadınlar, engelliler gibi farklı gruplar için farklı özellik ve önemde olabilir. Rekreasyon özellikle yeni yetişen nesil açısından yetenekleri geliştirmek ve kendini tanımak, günlük koşuşturmalar arasında boğulan ve yorulan nesil açısından etkin bir dinlenme ve yenilenme imkanı yaratmak, huzurlu bir sosyal ortam oluşturmak açılarından önemlidir. Rekreasyon, günümüzde kişilerin ve ulusların yaşam biçimini etkileyen önemli bir unsur haline gelmiştir²⁸.

İzcilik, okul merkezli yürütülen çok etkili bir rekreasyon aracıdır. İzcilik gencin, kendini, çevresini, arkadaşlarını daha iyi tanıması ve anlamasını, tabiatı sevmesini ve korumasını, başkalarına yardımcı olmayı, kendini geliştirmeyi öğretir ve amaç edinir.

İzcilik amaçları; genci, karakterli, iyi niyetli ve toplum içinde yapıcı bir ruha sahip, yasa, düzen, talimat ve emirlere uyan, saygılı, disiplinli, başkalarını düşünen, halka hizmet etmekten zevk duyan, yurduna, milletine bağlı, bütün insanlara karşı dürüst ve iyi duygulu, kendisi için el becerilerine sahip,

¹⁹Karaküçük S. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme). Üçüncü Baskı. Ankara. Gazi Kitabevi. 1999. s: 148-149

²⁸Orel F D. Yavuz M C. Rekreasyonel Turizmde Müşteri Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma. (http://www.fatmaorel.net/rekreasyonel_turizm.pdf)

kendine güvenen, sorumluluk almaya hazır, sağlıklı ve olumlu düşünen, doğa ve kültür yapılarını seven ve koruyan, nitelikli, iyi bir insan olarak yetiştirmektir³⁰.

İzciliğin temel amaçlarından birisi de, çocuğun ve gencin fiziksel gelişimini sağlamasını desteklemektir³. Fiziksel gelişim genel olarak bedensel gelişimi ifade eder. Kişinin doğum öncesinden itibaren bedensel yapı olarak geçirmiş olduğu değişikliklerdir. Çocuğun fiziksel gelişimi başarılı öğretimi önemli ölçüde etkiler. Çünkü, fiziksel olgunlaşma ile öğrenme bireyle ilişkilidir. Bu durum özellikle ilköğretimde belirginleşir. Fiziksel gelişimi yavaş olan çocuklar, yavaş gelişimin sonucu olarak çeşitli zorluklar yaşayabilir.

Fiziksel gelişimi olumlu yönde etkileyebilmek amacıyla kazandırılacak davranışlar, çocukları sosyal açıdan geliştirmeye ve daha gerçekçi bireysel hedefler belirlemelerine de yardımcı olur. Araştırmalar fiziksel etkinliklerin kişiler arası ilişkilerin kurulması ve devam ettirilmesinde önemli olduğunu göstermektedir. Bu etkinliklerde çocuklar, grubun ortak amacı doğrultusunda beraber çalışma imkanı bulurlar. Grup içinde arkadaşlıkları gelişir. Arkadaşlıkları geliştikçe sosyalleşme hızlanır.

Fiziksel gelişim, beden imajı, dokunma, fiziksel bakım, egzersiz, dinlenme, görsel ve işitsel algı, fiziksel koordinasyon, denge, okula hazırlık, stres yönetimi, göz el koordinasyonu, büyük ve küçük kas gelişimi, büyüme değişiklikleri, cinsel farklılıklar, cinsiyet kimliği algısı, cinsiyet rol tanımları v.b. ile ilişkilidir. Bu değişkenlerin gelişimine dersler, ders dışı etkinlikler önemli katkıda bulunur³⁸.

³⁰Pehlivan Z. Esen N. Dönmez B. Ders Dışı Spor Etkinliklerinin Eğitim Programı Açısından Araştırılması. Beden Eğitimi ve Spor 2. Ulusal Sempozyumu. Ankara. Milli Eğitim Basımevi. 1994. s: 15-16

³Arı M. İzciliğin Kişinin Yetişmesi Açısından Önemi. Milli Eğitim Bakanlığı; Cumhuriyetimizin 75. Yılında Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumlarında I. Ulusal İzcilik Sempozyumu. 1998. s: 60-62

³⁸Yüksel G. İlköğretim Öğrencilerinin Gelişim Alanları Gelişim Alanlarının İşaretçisi Olan İhtiyaçlar ve Geliştirilmesi Gereken Beceriler: Bu Süreçte Rehber Öğretmenin İşlevleri: Kuramsal Bir İnceleme. Milli Eğitim. 2003. S: 159. s: 41-59

Çocuğun bedensel ruhsal ve toplumsal gelişimi bu yaşlarda onun içinde bulunduğu beslenme, barınma, dinlenme, eğitim görme gibi koşullarının bir ürünüdür. Okul-iş ve ev yaşantısının, çocuklar ve gençler üzerinde moral açısından çeşitli zorlamaları ve tekdüzeliği nedeniyle yaratacağı gizli yorgunluğu boş zamanı değerlendirme etkinliklerine katılma ile gidermek ve onların dinamizmini artırmak toplum yaşamına önemli katkılar sağlayacaktır²⁴.

İzcilik çalışmaları kendi içerisinde bir iç disiplini, metodu ve uygulamalı programları olan, açık hava etkinlikleriyle değerlendirilen sosyal bir grup etkinliğidir. İlköğretim okullarında uygulanan izcilik faaliyetleri öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini amaçlayan ders dışı rekreatif faaliyetler kapsamındadır. İzcilik programları öğrencilerin yaşlarına göre bağlı oldukları basamak programları ile gerçekleştirilir. İlköğretim okullarında uygulanan izcilik programları 7-11 yaş Küçük İzci ve 12-15 yaş İzci basamaklarını kapsamaktadır.

Çalışmanın amacı, ders dışı boş zaman değerlendirme etkinliği olarak izcilik faaliyetlerini tercih eden Küçük İzci ve İzci basamaklarındaki öğrencilerin faaliyetlere katılım oranları, etkinlik hakkında bilgi ve uygulama düzeyleri ile kişisel görüşlerinin tespit edilmesidir.

²⁴Kılbaş Ş. A.g.e.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. İZCİLİK

2.1.1. İzcilik Kavramı ve Tanımı

İzcilik çeşitli yaş gruplarının özellikleri dikkate alınarak, çocuk ve gençlerin fikri, ruhi, beden eğitimlerine paralel olarak, sevgi (özellikle insan ve doğa sevgisi), bilgi, beceri, dürüstlük, dayanışma, demokratik anlayış ve insanca davranışları kazanacak biçimde eğitimlerini sağlayan bir faaliyet alanıdır¹².

İzcilik gönüllü, uluslar arası, üniformalı bir gençlik faaliyetidir. İzcilik çocuk ve gençleri her türlü kıymet hükümleriyle bir bütün olarak ele alan ve ruh sağlıklarını geliştiren, onların boş zamanlarını bir program çerçevesinde değerlendirilmesini sağlayan bir eğitim aracıdır. Bu özellikleri ile izcilik, öğretim olmaktan çok uygulamalı bilgi ve beceri kazandıran eğitim karakterinde bir faaliyettir.

Kişinin eğitimi, bedenlen ve fikren olduğu kadar ahlaken de büyük önem taşır. Bu nedenle izcilik ahlak eğitimin aktif bir metodu olarak kabul edilir.

İzcilik, çocuk ve gencin grup içinde bizzat tabiatın kucağında eğitilmesiyle karakter, beceri, sağlık, mukavemet, cesaret v.s. konularda daha iyi ve daha çabuk eğitilebilecekleri fikrinden doğmuştur.

İzcilik iyi yurttaş yetiştirmeyi amaçladığından milli, iyi insan yetiştirmeyi amaçladığından evrensel bir olaydır.

İzcilik milliyet, ırk, din ve dil ayrımı olmaksızın herkese açık, gönüllü, politik olmayan eğitimsel bir gençlik hareketidir. Bu hareketin önemli özelliklerini şöyle sıralamak mümkündür:

- 1- Dünyanın en büyük organizasyonlarından biridir.

¹²İzcinin El Kitabı, Şimşek İzci Grubu Yayını. 2. Basım. Ankara. 2003. s: 3

- 2- Milli ve Milletler arası bir harekettir.
- 3- Politik olmayan bir harekettir.
- 4- Irk ve din ayrımı gözetmez.
- 5- Gençlik hareketidir.
- 6- Gönüllü bir harekettir.
- 7- İyi bir eğitim aracıdır¹³.

İzcilik tabiattan öğrenilecekleri öğrenmenin en güzel yollarından biridir. İzcilik çocuk ve gencin karakterini, sağlığını ve kabiliyetini geliştirmek suretiyle eğitimin boşluklarını doldurur. İzcilik çocuk ve gençlere yalnız hayatın nasıl kazanılacağını değil nasıl yaşanacağını da öğretir. İzcilik eğitiminin amacı, çocuk ve genci sadece kendini düşünen bir varlık değil, başkalarına da hizmet vermeyi bilen toluma hizmet için ruhen ve bedenlen gelişmiş bir insan haline getirmektir.

İzcilik 3 temel prensibe dayanır.

- a) Tanrıya karşı görevler.
- b) Başkalarına karşı görevler.
- c) Kendine karşı görevler.

Bu sözlerden de anlaşılacağı gibi ilki kişinin yaşamındaki manevi değerlerle ilgilidir. İkincisi en geniş anlamdaki toplumla ilişkileri, üçüncüsü ise kişinin kendine karşı görevleri ile ilgilidir¹¹.

İzcilik, okul - aile - toplum eğitimleri arasında kalan boşlukları doldurur. İzcilik kaynağı, kültürü, dini, ırkı ne olursa olsun; arkadaşlığa, uluslara ve toplumlara barış sağlamaya yönelik çalışmalarını eşitlik prensibi ve ruhu içinde

¹³İzci Liderliği Temel Kurs Rehberi. İzcilik Federasyonu Başkanlığı.1996/3. Ankara. s: 7-8-9

¹¹İzcilik ve 7. Büyük Zafer Yürüyüşü. Milli Eğitim Dergisi. 1997. S: 134. s: 30-35

gerçekleştirir. İzcilik, eğitsel, okul dışı, üniformalı bir gençlik etkinliğidir. Çocuk ve gençler arasında bir arkadaşlık yaratma ve belirli bir eğitim metodu ile onlarda karakter gelişmesinde olanak sağlama, sosyoekonomik, sosyokültürel çevrelerine tam olarak sorunlarına eğilen ve tüm bunları çözmeye yönelik çalışmalar dizisidir.

Bu olay çocuğa, gence kendisini tanıtmaya fırsatı, sorumluluk duygusunu geliştirme, kendine güveni artırma olanağını da hazırlar. Bu özverilerde izci söz, türe, parolasının ışığında hazırlanan programlar bugünün gençliğinin eğitilmesinde etken olur.

İzcilik;

- 1- Bir eğitim aracıdır
- 2- Bir sosyal olaydır
- 3- Bir grup çalışmasıdır
- 4- Bir sistemler bütünü ve yönetim çalışmasıdır.

İzcilik çocuk ve gençleri değer yargıları ve ruh sağlıkları ile birlikte boş zamanlarını programlarla değerlendiren bir eğitim sistemidir. İzcilik Dünyanın en büyük gençlik organizasyonudur. İzcilik 216 ülkede tanınmakta ve yapılmakta. 154 ülkede ulusal Teşkilatlarla Yönetilmektedir. İzci Sayısı 40 milyon civarındadır.

Boş zamanları değerlendirerek, genç insanların fiziksel, zihinsel sosyal ve ruhsal gelişimini sağlar. Yetişkinler için de bir uğraştır. Genç insanlara yardım edebilme, kuşaklar arasında anlayış sağlama, liderede hizmet ederek kendileri için çok değerli eğitim ve deneyim kazanırlar. Bu da onların kişisel gelişimine yardımcı olur.

İzcilik metodu;

- a) And ve türe,

- b) Oba sistemi,
- c) Aşama sistemi (Bireye yönelik kişisel gelişim programı),
- d) Açık hava,
- e) Yaparak, yaşayarak öğrenme,
- f) Sembolik çerçeve,
- g) Yetişkin desteğidir⁴³.

2.1.2. İzciliğin Tarihçesi

2.1.2.1. Dünya İzciliğinin Tarihçesi

İzcilik çalışmaları ilk kez İngiltere’de başlamıştır. İzcilik düşüncesini ortaya atan kişi Gillwell Lord’u Baden Powell’dir. İzciler onu kısaca BP olarak isimlendirmektedirler⁷.

1857’de Londra’da doğan BP küçük yaşta babasını kaybetmiştir. 1869 yılında bir askeri okula başlayan BP 1876’da subay olarak Hindistan’ın Bombay şehrine tayin edilir. 8 yıl kaldıktan sonra İngiltere’ye döner. Daha sonra Güney Afrika’da Port Nata’da Malta Adasında, Akdeniz ülkelerinde çeşitli görevlerde bulunur. Görevindeki başarılarından dolayı Tuğgeneralliğe yükselir. Burada edindiği izlenimler ve tecrübeleri onda bedenlen, ruhen ve ahlaken üstün kabiliyette bir gençliğin ancak açık hava faaliyetleriyle ve tabiat içerisinde eğitilmeleriyle mümkün olabileceği fikrini verdi.

1903 yılında İngiltere’ye dönüşünde edindiği tecrübeleri ışığında askerlik çağına gelmemiş erkek çocukları askere hazırlamak amacıyla eğitime çalışmalarında bulunmuştur. Bu amaçla 1907 yılında Brownsea adasında 24

⁴³ www.tif.org.tr/temelbilgiler.html

⁷Güven İ. Osmanlı’dan Günümüze İzciliğin Gelişimi ve Türk Eğitim Tarihindeki Yeri. Ankara Üniversitesi EBFD. 2003. C: 36. S: 1-2. s: 65-73

çocuktan oluşan bir deneme kampı kurdu. Kampa kabul ettiği bu çocuklara da “İzci-Boy Scout” adını verdi.

- 1908 yılında yayınlanan “Erkek Çocuklar İçin İzcilik” adlı eserinin yayınlamasından sonra İngiltere’de kıyafetli çocuklar görülmeye başlanır. Yine bu tarihte ilk izcilik teşkilatı kurulur.
- 1910 yılında İngiltere’de izci sayısı 10.000’i bulur. Aynı tarihte 11.000 izci Londra’da bir araya geldi.
- 1910 yılında kız kardeşinin yardımıyla Kız İzcilik Teşkilatını kurdu.
- 1913’te Yavrukurtluk teşkilatını kurdu.
- 1919 yılında teşkilata lider yetiştirmek amacıyla Gillwell Parkı açtı.
- 1920 yılında ilk defa Uluslar arası bir izci toplantısı JAMBOREE yapıldı. Bu tarihte Dünya İzcilik Teşkilatı kuruldu.
- 1922 yılında BP “Ergin İzçilerin Başarısı” adlı eseri yayınladı.
- 1926 yılında sakat çocuklar için ayrı bir teşkilat kuruldu.
- 1941’de Hava İzciliği teşkilatlandırıldı¹³.

2.1.2.2. Türk İzçiliğinin Tarihçesi

2.1.2.2.1. Osmanlı Dönemi Türk İzçiliği

Osmanlı Devletinde izcilik çalışmaları II. Meşrutiyet dönemine rastlar. II. Meşrutiyet dönemi eğitim öğretim alanındaki gelişmelerin yanı sıra, Batılı kurumların da Osmanlı toplumuna girmesinde önemli rol oynamıştır. Batıda ortaya çıkmış olan “Keşşafılık” izcilik daha sonra Osmanlı toplumuna da ulaşmıştır⁷.

Türk İzçiliği, 1910 yılında Saint Benoit ve Galatasaray Mektebi Sultanisinde başlar. 1911’de İstanbul ve Üsküdar Sultanilerinde, ardından Vefa,

¹³İzci Liderliği Temel Kurs Rehberi. A.g.e., s: 12-13

⁷Güven İ. A.g.e.

Kadıköy ve Nişantaşı İdadilerinde benzer örgütler kurulur. Haydarpaşa İttihat mektebinde de kız keşşaf örgütü oluşturulur⁸.

Karayel'e (1914) ve Keşşaf dergisine (1923) göre; Balkan Savaşlarından oldukça evvel 1910 yılı sonlarından itibaren İzmir, Edirne ve İstanbul'da küçük deneyimler, yürüyüşler olarak uygulanmaya başlanan izcilik (keşşafılık), İstanbul'da 1912 yılının başlarında (muhtemelen 15.02.1912 tarihinde) Galatasaray Lisesi'nde Ahmet Robenson tarafından ilk izci oymağını kurmak suretiyle başlatılmıştır. Galatasaray'ı Darüşşafaka, Kadıköy Nümune Mektebi, İstanbul Lisesi, Vefa, Üsküdar Liseleri vs. takip eder. İstanbul dışında ise Bursa, Beyrut, İzmir, Sivas, Kayseri, Kütahya gibi iller takip etmiştir. Bu faaliyetler 8 Ekim 1912'de başlayan Balkan Savaşı nedeniyle hızını tamamen kaybetmiştir. Bu esnada N.Atıf (Kansu) Bey ve bir arkadaşı "mükemmel bir gençlik teşkilatı" kurulması için incelemelerde bulunmak üzere Avrupa'ya gönderilmiştir. Atıf Bey dönüşlerinde ittihat ve Terakki'nin güçlü ismi Enver Paşa'ya izciliğin bu iş için ideal bir faaliyet olduğunu rapor ederek, batıdaki örnekleri gibi bir teşkilatın kurulabileceğini belirtir. Bunun üzerine izciliğin örgütlü bir hale getirilip öncelikle milli ve siyasî amaçlar için kullanılması için bir profesyonele ihtiyaç duyulur. Belçika izcilik Teşkilatı kurucusu İngiliz Harold PARFITT bu amaçla ülkeye davet edilir. Parfitt 1913'ün sonlarında beş yıl görev yapmak üzere İstanbul'a gelir.

Harbiye nezaretinin denetimindeki Parfitt ilk iş olarak 9 Nisan 1914'de "izciler Ocağı" kurarak örgütlenmeyi başlatır. Örgütün başına Başbuğ adıyla Enver Paşa, Vekilliğe ise Kalgay olarak Parfitt getirilir. Parfitt'in ilk dersleri Darülmuallimin-i Aliye'de (yüksek öğretmen okulu) başlar. Yürüyüşler ve kamplar yapılır. Oymakbeyleri kursları açılır. Mezunlar diplomalarını Enver Paşa'nın ellerinden alırlar, huzurda yemin ederler. "izciler Ocağı"nın Nizamnamesi de hazırlanır. (22 Mayıs 1914), 35 maddelik bu nizamnameye göre; izci oymakları (tabur) teşkil edilerek, bunlar vasıtasıyla gençliğin açık göz, çevik,

⁸Güven Ö. Atatürk Döneminde Türk İzciliğine Bir Bakış. Türk Yurdu. Cilt: 21. Sayı: 168. Ağustos 2001. s: 22-29

becerikli, yiğit, tehlikeci, fedakar, vatanperver olarak yetiştirilmeleri, aynı zamanda tesanüd (dayanışma), yasacılık (disiplin), mesuliyetperverlik ve namusperestlik duygularıyla mütehallik olmalarını sağlamak amaçlanır¹⁷.

İzci Büyük Ortasının 22.5.1330 (1914) yılında toplanarak kabul edip yayınladığı bu 35 maddelik talimatname ile izcilik işleri bir çerçeve içine alınmış ve teşkilat kurulmuştur. Bu talimatnameye göre, “izcilerin hususi bir selamı vardır. Bu selam adeta izcilerin remzidir. İzciler geçirdikleri imtihanlara göre sınıflara ayrılırlar ve ona göre rütbe ve ihtisas işaretleri taşırlar. Kıyafetleri pek şatafatlıdır. Basit izci gömleği üzerine renk renk kordonlar ve işaretler takarlar”.

İzciliği kendi gayretlerinin tahakkukuna yeter saymayan Harbiye Nezareti 15.6.1330 (1914)’de neşrettiği bir talimatla izciliği tamamlayan yeni bir teşkilat vücuda getirir. Buna Osmanlı Gücü Dernekleri teşkilatı adı verilir.

Güc’ün talimatında Osmanlı Gücü Derneklerinin hazırlık şubesini teşkil eden İzcilik Derneklerine yaşları 12’den 17’ye kadar olan, Asıl Güç Derneklerine yaşları 17’den yukarı olan Osmanlılar kabul olunur. Talim ve Terbiye Nezaretinde tanzim edilecek esasa göre olur³⁶.

Osmanlı Güç Dernekleri’nin (OGD), alt yapısını izci dernekleri oluşturuyordu. OGD nizamnamesinin 5. maddesine göre; "OG Derneklerinin hazırlık şubesini teşkil eden izcilik derneklerine 12’den 17 yaşa kadar olan, asıl Güç Dernekleri’ne ise 17 yaştan yukarı olan Osmanlılar kabul edilir" denilerek talim ve terbiyenin Harbiye Nezaretince tanzim edilecek esasa göre yapılacağı belirtilmektedir.

OGD doğrudan Harbiye Nazırına bağlı çalışıyordu. Resmi okullarda, kurumlarda ve medreselerde mecburi; akalliyet (cemaat) okulları ile

¹⁷Karaküçük S. Osmanlıda İzciliğin Paramiliter Görünümü. Milli Eğitim Dergisi. No.143. Temmuz - Ağustos - Eylül 1999. s: 65-75

³⁶Uzgören G. Türk izcilik Tarihi. İstanbul. Papatya Yayıncılık. 1. Basım. 2000. s: 14

özel okullarda ve halk teşekküllerinde gönüllü olarak kurulabilecekti. OG Derneklerinde milli duyguların daha da yoğunlaşması için Türkçülük akımının ideologlarından Ziya GÖKALP'in yazdığı "Yeni Atıla" ve SS Tarcan'ın İsveç'ten getirerek uyarlanan "Dağ Başını Duman Almış" marşları söyleniyordu.

OGD ve onun dayandığı izcilik, Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasından bir süre sonra bütün hızını kaybetti. Parfitt ülkesine geri gönderildi.

Birinci Dünya Savaşı devam ederken; Osmanlı gençliğini savaş içinde silah altında tutmak ve bir milis örgütü etrafında toplamak amacıyla OG Derneklerinin yerine kaim yeni bir dernek kurulmak istendi. Bunun için Almanya'dan bu tür gençlik örgütlerinin kurulmasında ve idaresinde deneyimli bir miralay olan Von Hoff İstanbul'a getirildi ve Paşa yapıldı. Von Hoff Paşa ve ekibi S.Sırrı'nın da yardımlarıyla 1916 yılında Genç Almanya Teşkilatı'nın bir kopyası olan Osmanlı Genç Dernekleri'ni kurmuşlardır.

Genç Dernekleri Harbiye Nezaretine bağlı 12-17 yaş arası gençlerden oluşan "Gülbüz Derneği" ve 17 ve yukarısı yaşlardan oluşan "Dinç Derneği" nden oluşmaktadır. Gençlerin müslim - gayrimüslim tamamının bu derneğe katılmaları zorunludur. Bu, askere alınıncaya kadar sürer. Von Hoff ve S.Sırrı, Genç derneklerinde eğitici olarak görev alacak izcilerin (o dönemde rehber denmektedir) çoğunu bizzat yetiştirirler. Üyelerin özel üniformaları bulunur. Eğitimler izci programlarının bir askerî versiyonu olarak yaptırılır.

Genç Dernekleri, ülke şartları içerisinde devam ettirdiği görevini Birinci Dünya Savaşı sonuna kadar sürdürür. Savaşın sonunda ise ittihat ve Terakki yönetimiyle beraber fonksiyonunu kaybeder¹⁷.

¹⁷Karaküçük S. A. g. e.

2.1.2.2.1.2. İşgal Yıllarında izcilik

Galatasaray, Beyazıt, İstanbul, Vefa, Kabataş Sultanilerinde ve Ameli Hayat, Gelenbevi, Mercan, Davutpaşa idadilerinde faaliyet gösteren izci grupları bu dönemde izci çalışmalarını yapan okullarımız olmuştur. Ancak işgal kuvvetleri Türk izci gruplarını askerî talim görmemeleri veya bu amaca yönelik örgütlenmemeleri için yakın takipte tutuyordu.

Bu arada Galatasaray Lisesinde baba oğul iki İngiliz tüccar-uzman Claude ve Alfred de Berry bir oymakbaşı kursu açtılar. Buradan yetişen oymak beyleri Kadıköy, Şişli ve Bakırköy’de yeni oymaklar kurdular. Zaman zaman izci uygulamalarına çıkan gençler, bu bahane ile doğada düşman baskısını üzerlerinden atmak ve milli duyguları özgürce yaşamak için vatan şarkıları ve marşlar söylüyorlardı.

22 Kasım 1922’den itibaren ülkedeki işgalin kalkmasıyla Türk izciliği yeni bir döneme girer ve büyük bir ivme kazanarak ülke sathına yayılmaya buna mukabil yabancı ve azınlıkların her türlü yasa dışı çalışmalarına alet ettikleri izcilik uygulamaları azalmaya ve yavaş yavaş ortadan kalkmaya başlar.

Beden terbiyesi ve spor uygulamalarıyla beraber izcilik; bir taraftan neslin ıslahı, gürbüz, sağlıklı, milli şuur ve vatanperverlik duygularını yükseltecek amaçlarla yaptırılırken diğer taraftan Osmanlı’nın Dünyadaki gelişmeler çerçevesinde içinde bulunduğu siyasal ve askerî ortam nedeniyle yine özellikle izcilik teşkilatlarını potansiyel bir ordu, gençleri her an silah altına alınmaya hazır bir güç, üniforma ve disipline alıştırılmış bir kuvvet olarak yetiştirilmesi amaçlarıyla uygulanıyordu. Ancak amaçlar askerî eğitimler yerine gerçek izci eğitimleri yapılarak gerçekleştiriliyordu.

Bu dönemde; gençliğin yurt savunması, sağlıklı dinçlik ve milli şuur verilerek yetiştirilmesinde oynadığı rolün farkına varan ve büyük, zor ve şerefli bir mücadelenin içinden başarıyla çıkmış Büyük Lider Mustafa Kemal, İstanbul’da aralarında S.Sırrı’nın da bulunduğu bir grup tarafından 1923’de

kurulan "Türk izci Ocağı" karargahı tarafından kendisine yapılan Başbuğluk teklifini kabul eder.

Mustafa Kemal'in İstanbul Türk İzci Ocağının Başbuğluk teklifine cevaben çektiği telgraf bir anlamda izciliğe yaklaşımını da yansıtmaktadır. Telgraf metni aynen şöyledir;

İstanbul Türk izciler Ocağı Riyasetine

Vatana yüksek seciyeli ve metin ruhlu gençler yetişmesini temenni eylediğim İstanbul Türk İzciler Ocağının Başbuğluk teklifini büyük bir hiss-i iftiharla kabul ediyorum. Genç arkadaşlarıma teşekkür ve selamımın tebliğini rica ederim, efendim.

T.B.M.M. Reisi

Başkumandan M. Kemal

İzcilik, bu yıllarda Avrupa'da spor eğitimi görmüş Selim Sırrı ve çevresindeki önemli isimlerin yardımıyla askerliğin dışında bir örgüt ve uygulamalarının da askerlikle direk ilgisi bulunmayan bir faaliyet türü olarak tanıtılmaya ve uzun yıllar askerlikle eşdeğer anlaşılan izciliğin bu imajının silinmesine çalışılıyordu. Selim Sırrı'nın 12 Mayıs 1923'de Makrikoy (Bakırköy) idman Kulübü izcilerinin and içme merasimindeki konuşması bu bakımdan ilginçtir. Selim Sırrı bu konuşmasında izcilere şöyle hitap etmiştir;

"..... izcinin birinci vazifesi doğruluktur. Doğrunun ise yardımcısı Allah'tır. Hakiki izcide aranan meziyetleri nefsinizde cem etmeye çalışınız. Yalan söylemez, kanuna muti, hayrı sever, arkadaşlarını kardeş bilir, dindar, milliyetperver, şen ve afiyetli olunuz” .

Bazı kimseler izciliği askerlik, bizim işlerimizi taklitçilik zannediyorlar. Burada yanılıyorlar. Herkese ilan ediniz ki, izciliğin gayesi;

askerlik gayesinin fevkindedir. Asker icabında vatanın düşmanlarına topla ve tüfekle karşı kor. Halbuki izci göze görünmeyen düşmanlarla mücadeleye hazırlanır. Teşkilatımız filhakika askeri teşkilata benzer, fakat askerliği oyuncak haline getirecek bir zihniyet bizden çok uzaktır. ...Biz, çocukların ileride asker olacaklarını düşünerek askerde aranan evsafı onlara şimdiden vermek istiyoruz. İşimiz ordunun vazifesini kolaylaştırmaktan ibarettir.

Türk izcileri!

Yaralı vatan sizden pek çok hizmet bekliyor. Yükümüz çok ağırdır. Harb-i Umumi ve daha evvelki muharebeler en güzide en güçlü efrad-ı milleti içimizden alıp götürdü. Kalan boşlukları ancak namuskar, faziletli, haluk, müteşebbis, sebatkar bir gençlik doldurabilir.

Kıymetli Türk Ordusu bize istiklal kazandırdı. Siz ise vatana istikbal kazandıracaksınız. Ona göre gözlerinizi açınız. Türk'ün ne kabiliyetli, ne azimkar, ne yılmaz ve bilhassa ne medeni olduğunu cihana gösteriniz.

Yaşasın Türkiye! Yaşasın Türklük!

Osmanlı'nın; 14 Ağustos 1923- 27 Ekim 1923 tarihlerinde görev yapan son V. İcra Vekilleri Heyeti'nin geniş kapsamlı olarak hazırladığı Hükümet Programında da izcilik Mâarif ana başlığında altıncı madde olarak şöyle yer alır. "Ferdin, Bedeni, Fikri kabiliyetleri gibi ahlakı ve içtimai kabiliyetleride inkişaf ettirilecektir. Bu maksada Vusul için Bir Terbiyeyi Bedeniyye Darul muallimin açılacak, izcilik teşkilatına ehemmiyeti mahsusa verilecek, programlar ile mekteplerin teşkilatı tetricen içtimai esasta tevkif olunacaktır.

29 Ekim 1923 günü T.B.M.Meclisinde Türk Milleti ve özgürlük mücadelesi veren dünyanın çeşitli ülke halkları tarafından büyük insan, dahi ve bir kahraman olarak bilinen Mustafa Kemal'in önderliğinde ilan edilen Cumhuriyet ile birlikte izcilik; okullarda ve okul dışında, İstanbul'da ve Anadolu'nun her yanında çok daha popüler bir hale gelmiştir. İzcilik bir taraftan törenlerin,

kutlamaların vazgeçilmez üniformalı grupları olurken, diğer taraftan neslin daha gürbüz, sağlıklı, becerili, dinç kişilikli ve ulus bilinciyle yetiştirilmesi için devletçe desteklenen doğa içinde veya açık alanlarda faaliyet gösteren örgütler olarak çalışmalarını sürdürmüşlerdir¹⁷.

2.1.2.2.2. Cumhuriyet Dönemi ve Sonrası Türk İzciliği

2.1.2.2.2.1. İzcilikle İlgili İlk Kanun

12.5.1928 tarihinde mecliste kabul edilen Türkiye’de Gençlik Teşkilatının Türk Vatandaşlarına Hasrı Kanunu ile ülkemizdeki izcilik faaliyetleri devlet tarafından onaylanmış ve güvence altına alınmıştır.

Kanun, Türkiye Cumhuriyeti dahilinde gerek okullarda ve gerek okul haricinde izcilik, keşşafılık, boyscout’luk ve benzeri diğer herhangi nam ve unvan altında izcilik teşkilatı oluşturmak hakkını Türk vatandaşlarına vermekte, yabancıların bu teşkilatlara üye olamayacaklarını esasa bağlamaktadır. Böylece Cumhuriyet Türkiye’sinin ilk yıllarında izcilik çalışması kanun ile güvence altına alınmış bulunmaktadır³⁶.

2.1.2.2.2.2. İlk İzcilik Müdürlüğü

Resmi gazetenin 15.6.1935 tarihli 3029 sayısında yayınlanan 2773 sayılı “Kültür Bakanlığı Merkez Örgütleri ve Ödevleri hk. 2287” numaralı kanunun bir maddesinin değiştirilmesine ve bazı maddelerin eklenmesine ilişkin kanun” ile Maarif Vekaleti bünyesinde Beden Terbiyesi ve İzcilik Müdürlüğü kurulmuştur. Böylece okuliçi izcilik faaliyetlerine Maarif Vekaleti bünyesinde yön verileceği garanti altına alınmıştır.

¹⁷Karaküçük S. A.g.e.

³⁶Uzgören G: A.g.e., s: 42

İki sene sonra görülen bazı aksaklıkları düzeltmek üzere, 23.6.1937 günlü 3638 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 9.6.1937 tarihinde 3225 sayılı “Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri hk. 2287” sayılı kanuna bir madde eklenmesine ve mezkur kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine, 2773 sayılı kanunun 1., 5. ve 8. Maddelerinde değişiklik yapılmasına dair kanun” ile, yürürlükte olan kanuna bazı ilaveler yapılarak Beden Eğitimi ve İzcilik Müdürlüğünün görev ve yetkileri tespit edilmiştir.

2.1.2.2.2.3. Erkek ve Kız İzci Yönetmelikleri

Erkek İzciler Yönetmeliği, Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi ve İzcilik Müdürlüğünce hazırlanıp ilgililerden kurulan bir komisyon tarafından incelenip Talim ve Terbiye Kurulunca uygun görülmesi ve Milli Eğitim Bakanınca 7.4.1949 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu tarafından onaylandıktan sonra (köy enstitülerini de kapsamak üzere) yürürlüğe girer. Bu yönetmelikle her orta dereceli okulda bir izci oymağı kuruluyor; izcilerin kılık, kıyafet, rütbe ve ihtisas işaretlerinde beraberlik temin ediliyordu. Eğitim ve öğretim esasları veriliyordu. Ayrıca bu yönetmelikte erkek yavrukurtlar da tanımlanıyor ve çalışmaları anlatılıyordu. Beden Terbiyesi Müdürlüğünün 8.11.1951 gün ve 20/84 sayılı teklif yazıları Talim ve Terbiye Kurulu tarafından uygun görüldükten sonra 11.7.1952 tarihinde Milli Eğitim Bakanı T. İleri tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer. Bu yönetmelikle kız izcilerin kılık, kıyafet, rütbe ve ihtisas işaretlerinde bir birlik temin ediliyor, kız yavrukurtların çalışmaları da ayrıca ele alınıyordu. Kız İzci Yönetmeliği ve Erkek İzci yönetmeliği arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır³⁶.

2.1.3. İzci basamakları ve izci parolaları

İzcilik çalışmaları Küçük İzci (7–11 yaş), izci (12–15 yaş), Ergin İzci (16–20 yaş) ve lider basamaklarında yürütülür. 7–11 yaş grubu çocuklarının

³⁶Uzgören G: A.g.e., s: 47-53

meydana getirdiği üniteye küçük izci kümesi, 12–15 yaş grubu gençlerin meydana getirdiği üniteye izci oymağı, 16–20 yaş grubu gençlerin meydana getirdiği üniteye ise ergin izci ocağı denilir.

İzci Basamaklarına göre parolalar;

- a. Küçük İzci Parolası : “KÜÇÜK İZCİ ÇOK ÇALIŞIR”,
- b. İzci Parolası : “İZCİ DAİMA HAZIRDIR”,
- c. Ergin İzci Parolası : “ERGİN İZCİ TOPLUMA HİZMET EDER” şeklindedir⁴⁰.

2.1.4. İzci Andı

Tanrıya ve vatanıma karşı vazifelerimi yerine getireceğime, izcilik türesine uyacağıma, başkalarına her zaman yardımda bulunacağıma, kendimi bedence sağlam, fikirce uyanık ve ahlakça dürüst tutmak için elimden geleni yapacağıma şerefim üzerine and içerim¹⁴.

2.1.5. İzci Türesi

- 1- İzci sözünün eridir, şeref ve haysiyetini her şeyin üzerinde tutar.
- 2- İzci başkalarına her zaman yardımcı ve yararlı olur.
- 3- İzci herkesin arkadaşı ve bütün izcilerin kardeşıdır.
- 4- İzci herkese karşı naziktir.
- 5- İzci yurduna, milletine, ailesine ve izci liderine sadıktır.
- 6- İzci bitki ve hayvanları sever ve korur.
- 7- İzci büyüklerinin sözünü dinler, küçüklerini sever ve korur.
- 8- İzci cesurdur. Her türlü şartlar altında neşeli ve güler yüzlüdür.
- 9- İzci tutumludur.

⁴⁰<http://obesid.meb.gov.tr>

¹⁴Kamp Yolu. (Altınçark İzcilik Projesi).TİF Yayını. Ankara. s:7

10- İzci fikir, söz ve hareketlerinde açık ve dürüsttür⁶.

2.1.6. İzci Selamı ve Tokalaşma

İzciler and içerken ve birbirleri ile selamlaşmaları gerektiğinde izci selamı verirler. İzci selamı omuz hizasına kadar sağ elin kaldırılması, başparmağın serçe parmağın üzerine kıvrılması ile verilir³⁷.

Resim 1: İzci selamı⁴¹

İzci selamının anlamı: Orta parmak; Tanrıya, vatanıma karşı görevlerimi yerine getireceğim, yüzük parmağı; izcilik türesine uyacağım, işaret parmağı; başkalarına her zaman yardımda bulunacağım sözlerini temsil eder. Küçük parmağın büyük parmağın altında olması küçüklerin büyüklerini saydığını, büyük parmağın küçük parmağın altında olması ise büyüklerin küçükleri koruduğunu anlatır. Büyük parmakla küçüğün oluşturduğu halka dünya izcilerinin kardeşliğini simgeler¹⁰.

⁶Ergin İzci. (Altınçark İzcilik Projesi).TİF Yayını. Ankara. s:9

³⁷Yıldız İzci (Altınçark İzcilik Projesi).TİF Yayını. Ankara. s: 27

⁴¹www.tif.org.tr

¹⁰İzci (Altınçark İzcilik Projesi).TİF Yayını. Ankara. s:14

2.1.6.1. Tokalaşma

İki izci veya lider karşılaştıkları zaman birbiri ile izci tokası ile tokalaşırlar. Karşılıklı olarak sağ elleriyle izci selamı, sol elleriyle tokalařırlar¹³.

2.1.7. Teknik İz İşaretleri

İzciler gittikleri yerleri arkadan gelen arkadaşlarına bildirmek ya da geri rahat dönebilmek için, kendilerinin anlayabileceği tarzda işaret dili kullanırlar. Arazi parçasında kendilerinin seçebilecekleri tarzda döşenen bu işaretlere teknik iz işaretleri denir. Bu işaretler, eğer bir yolda gidiliyorsa, yolun müsait bir kenarına bırakılır.

Yolun müsait kenarı demek; Araç geliş istikametinin tersine olan taraf yani sol taraftır. İşaretlerin dökülmesi gereken yerde bu kenarda araç ve yayaların bozamayacakları noktalardır.

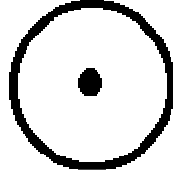
Gidiş yönünü gösteren ok işaretleri, genellikle belli aralarla bırakılır. 100 adımda bir, 50 adımda bir gibi. Aralarındaki mesafe, araziye göre ayarlanır.

Köprü işareti ve yön oku beraber kullanılarak köprüye git denilir ya da tehlikeden önce tehlike işareti konulur ki arkadan gelenler hazırlanabilsin.

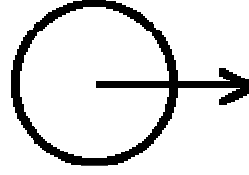
Arazide bol olan materyaller o alan içinde kullanılmaz. Yani kozalaklarla dolu bir arazide yine kozalaklarla işaret koymak o işaretin görülmeden geçilmesine sebep olabilir. Yine dallarla dolu arazide dal ile taşlar ile dolu arazide taştan işaret konmamalıdır⁴².

¹³İzci Liderliği Temel Kurs Rehberi. A.g.e., s:18

⁴²www.tif.org.tr

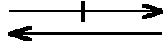
Şekil 1: Hazır/Dikkat

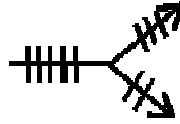
Şekil 2: Beni takip et

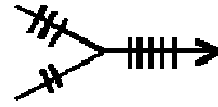
Şekil 3: Acele

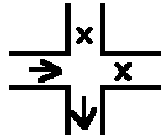
Şekil 4: Geri dön

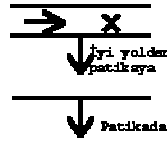
Şekil 5: Ayrıl

Şekil 6: Birleş

Şekil 7: Sapılacak yön

Şekil 8: Dur ve sap

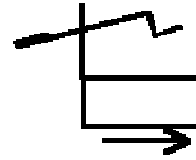
Şekil 9: Köprüye doğru

Şekil 10: İçilebilir su

Şekil 11: İçilmez su

Şekil 12: Kuyuya doğru

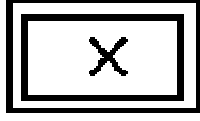
Şekil 13: Kampa doğru

Şekil 14: Burada konakladık

Şekil 15: Buradan hareket ettik

Şekil 16: X dakika bekle

Şekil 17: Habere doğru

Şekil 18: Mektup

Şekil 19: Köpek tehlikesi

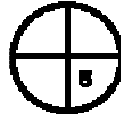
Şekil 20: Yakın

Şekil 21: Uzak

Şekil 22: 4 km İleri

Şekil 23: 20 (15+5)'' Bekle

Şekil 24: Tehlikeli/Tehlikesiz

Şekil 25: Hastane³⁹

2.1.8. İzci Düğümleri ve Bağları

İzci düğümleri kolay yapılan, kendiliğinden çözülmeyen fakat arzu edildiğinde kolayca çözülebilen düğümlerdir. Özelliğine uygun durumlarda kullanılırlar. İzci düğümleri, özellikle izci tesislerini sargıları, ipler yardımıyla düğümleri kullanarak yaparlar. İzci düğümleri, bulundukları aşama itibariyle belli düğümleri bilmeleri gerekir.

³⁹<http://bollucacocukkoyuizcileri.com>

Düğüm atmanın sırrı, doğru düğüm kullanmak ve onu mükemmel bağlamaktır. İş görmesini istediğin sürece açılmayıp istediğin zaman kolayca çözebileceğin düğüm doğru düğümdür⁴².

Resim 2: Avcı düğümü

Resim 3: Burmalı camadan

Resim 4: Camadan

Resim 5: Çıkma

Resim 6: Çürük bağı

Resim 7: Çifte oyma

Resim 8: Dülger

Resim 9: Foralı camadan

Resim 10: Dostluk düğümü

Resim 11: Kelepçe düğümü

Resim 12: Sancak düğümü

Resim 13: Kelebek düğüm

Resim 14: Zincir düğüm

Resim 15: Piyan

Resim 16: Su düğümü⁴¹

⁴²www.tif.org.tr

⁴¹www.karabukizcileri.com/dugumler.html

2.1.9. İzcilik Faaliyetleri

2.1.9.1. Okul İçi Faaliyetler

Hafta içi ya da hafta sonu olabilecek şekilde, haftada 6 saat görülen izcilik “dersleri”. Bu derslerde izciliğe ait temel teorik bilgiler (izcilik ve izciliğin öğeleri, izcilik tarihi, çadır kurulması, ateş yakılması, düdük komutları, düğümler ve bağlar, ilkyardım, pusula kullanım v.b.) aktarılır. Fakat sıkıcı olmaması, en temel ilkelerdendir. Bu amaçla, ara ara “izci alkışları”, izci şarkıları ve yoğun olarak oyunlara yer verilir. Yine okul ve bahçenin temizliği, izci panosunun düzenlenmesi, okul içerisinde düzenlenen (“En güzel sınıf”, v.b.) çeşitli proje, yarışma ya da kampanyalar bu kapsamda ele alınabilir. Ayrıca izciler, belirli gün ve haftalarda çeşitli etkinliklerde görev alırlar. Üniformalı olmalarından dolayı özellikle “milli bayram” kutlamalarında etkin rol alırlar.

2.1.9.2. Okul Dışı Faaliyetler (Topluma Hizmet Çalışmaları)

Ağaç dikme çalışmaları: izcilerin en önemli gündem maddelerinden olup, en sık uygulana etkinliklerdendir. Çevre temizlikleri: izcilerin belirli bir bölgedeki kirlenmeye dikkat çekmek ve çevre bilinci oluşturmak amacıyla düzenledikleri faaliyetlerdir. Çeşitli yürüyüşler: özellikle milli bayramlarda yapılan uzun mesafeli yürüyüşlerdir. Yardım amaçlı kampanyalar: Mahalli, şehirlerarası ve uluslararası boyutlarda olabilen, (gelir yetersizliği, doğal afet, vb.) çeşitli sebeplerle yardıma ihtiyaç duyan kişiler için düzenlenen kitap toplama, erzak temini, vb. yardım çalışmaları. Ayrıca izcilik faaliyetleri içerisinde (Meteoroloji müdürlüğü, Askeriye, Çocuk polisi, vb) çeşitli kurum ve kuruluşlara düzenlenen ziyaretler de vardır ki, bu ziyaretlerle, izcilerin söz konusu kurum ve kuruluşların işleyişleriyle ilgili olarak bilgilenmeleri ve bu kurum ve kuruluşlara karşı sağlıklı tutum geliştirmeleri amaçlanırken, meslek tanıtımları da yapılmış olur.

2.1.9.3. Kamp Faaliyetleri

Kampçılık, içerisinde birçok ayrı faaliyeti barındıran, belirli bir düzeyde bilgi ve beceriyi gerektiren, bu yönleriyle izciliğin özü konumunda olan bir uğraşıdır. Daha önceleri izcilik derslerinde teorik düzeyde öğrenilmiş olan bilgilerin, gerçek hayatta kullanılması için bir fırsat niteliği taşır. Bu açıdan bakıldığında aslında izcilik eğitiminin devamı niteliğinde olan kampçılık, (serbest bir tatil ya da eğlenceden farklı olarak) belli kuralları olan, lider gözetiminde, daha önceden belirlenmiş bir program dahilinde yürütülen bir süreçtir. Yine kamp yönetiminde yapılan gözlemler ile kamp müddetince her bir izcinin gösterdiği performans ayrıntılı olarak tespit edilmekte, zaman zaman çeşitli şekilde gündeme getirilerek, izcilerin daha başarılı bir kamp hayatı yaşamalarına (bu arada da daha iyi bir izci olmalarına) çalışılmaktadır³¹.

2.1.10. İzcilik Etkinliklerinin Amacı

Toplumun daha ileri bir yaşam seviyesine ulaşmasında gençler ne kadar önemli ise onların eğitimi de o denli önemlidir. Gençliğin ülke kalkınmasında alacağı sorumluluk ve görevlerini yerine getirebilmesi aldıkları eğitimle doğrudan ilişkilidir.

Eğitim bir bütündür. Gençlerin eğitim içerisinde boş zaman ya da serbest zamanda aldıkları bilgi ve beceriler önemli yer tutmaktadır²⁵.

İzcilik hareketinin genel amacı gençlerin bölgesel, ulusal ve uluslararası toplumların üyeleri, sorumluluk sahibi vatandaşlar olarak, fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal bakımdan gelişmelerine yardım etmektir.

³¹Şahin C. İzcilik Uygulamalarının Çoklu Zeka Kuramı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans. Konya. Selçuk Üniversitesi. 2007. s: 35-36-37

²⁵Kolay A. İzcilik Faaliyetlerine Çocuk ve Gençlerin Katılımı. II. Ulusal İzcilik Sempozyumu. 2002. s: 61-68

Amacın bu şekilde anlatımı, kişinin tümüyle gelişmesini amaçlayan hareketin eğitimsel özelliğini vurgular. Eğitimin temel ilkelerinden biri fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal olarak isimlendirilen insani boyutların birbirinden ayrı olarak geliştirilemeyeceği prensibindendir.

İzcilik hareketinin amacının tanımında izciliğin, gençlerin gelişimine yardım eden faktörlerden yalnızca biri olduğu gerçeğinin vurgulandığı göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle izcilik ailenin, okulun, dinin ve sosyal kurumların yerini alacak değil, bu kurumların etkisini tamamlayacak bir olgu olarak düşünülmelidir³².

WOSM'e göre (World Organization of Scout Movement) izcilik hareketinin amacı gençlerin, birey olarak fiziksel, entelektüel, sosyal ve manevi potansiyellerinin tamamına ulaşarak onları sorumlu yurttaşlar ve yerel, ulusal ve uluslararası toplumların üyesi olarak gelişmelerine katkıda bulunmak olarak belirlenmiştir.

Genellikle gelişim çağındaki çocuklara hitap eden izcilik, aile ve okul eğitiminden doğan boşluğun doldurulmasında önemli bir fonksiyondur.

Boş zamanlarda bir lider gözetiminde bilgi ve becerilerin kazanılması için genellikle doğa içinde yaparak, deneyerek, yaşayarak ve gözleyerek yapılan etkinlikler olan izciliğin spor gibi diğer ders dışı etkinliklerle beraber genel eğitimi tamamlayan bir ikinci eğitimi sağladığı kabul edilmektedir¹⁶.

Milli Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumları İzcilik Yönetmeliğinde ise İzcilik faaliyetlerinin amacı bu faaliyetlere katılan çocuk veya genci;

³²Tahan S. İzcilik ve Diğer kurumlarla İşbirliği. II. Ulusal İzcilik Sempozyumu. 2002. s:53-60

¹⁶ Karaküçük S. İzciliğe Yönelimde Etkin Olan Faktörler. Gazi BESBD. 1998. III (4). s: 35-42

- a) Yurduna, milletine ve Atatürk ilkelerine bağlı, bütün insanlara karşı dürüst ve iyi duygulu,
- b) İyi karakterli ve toplum içinde yapıcı ruha sahip,
- c) Kanun, nizam, talimat ve emirlere uyan, saygılı, disiplinli,
- d) Özveri sahibi, toplum ve çevre kalkınmasına hizmet eden,
- e) Kendisi için gerekli el becerilerine sahip,
- f) Kendine güvenen, sorumluluk almaya hazır, sağlıklı ve olumlu düşünen,
- g) Doğa ve kültür eserlerini seven ve koruyan, bir yurttaş olarak yetiştirmektir⁴⁰.

2.1.11. İzcilik ve Sosyal Gelişim

Çocuk ve genç, içinde yaşadığı toplumu tanımak, toplumsal değerleri öğrenmek, toplumun istekleriyle uyumlu olmak da ister. Sağlıklı bir sosyal gelişim, başkalarını anlamayı, başkalarına saygı duymayı, başkalarını takdir etme, diğer insanlarla işbirliği içinde çalışma ve yardımlaşabilmeyi, paylaşmaktan zevk almayı, kendini ve başkalarını tanıyabilmeyi, hoşgörü ve dostluğu içerir.

İzciliğin temel ilkeleri arasında, başkalarına karşı görevler önemli yer tutar. İzcilik, doğası gereği katılmayı, birleşmeyi ve işbirliğini gerektiren toplumsal bir etkinliktir. İzcilik gençlerin, içinde bulunduğu topluma yararlı, aktif ve sorumluluk taşıyan bireyler olarak yetişmesini amaçlar.

2.1.12. İzciliğin Zihinsel Gelişime Katkısı

Çocuk ve gençlerin zihinsel gelişimlerinin desteklenmesi izciliğin temel amaçlarından biridir: algılama, depolama, hatırlama, akıl yürütme ve kavrama şeklindeki zihinsel süreçleri, harekete geçirici zihinsel faaliyetler,

⁴⁰<http://obesid.meb.gov.tr>

izciliğin normal faaliyetleri içinde görülür. Gözlem yapmak, doğayı ve çevreyi gözlemek, yaparak öğrenmek ilkesi çevresinde algısal gelişim desteklenir. Birçok oyun faaliyetleri belleği geliştirici, hatırlamayı geliştirici niteliktedir.

2.1.13. İzciliğin Fiziksel Gelişim Üzerine Etkisi

İzciliğin temel amaçlarından biri de, çocuğun ve gencin sağlık ve fiziksel gelişimini desteklemektir. Bu nedenle, beden eğitime büyük önem verilir. Oyunların, dansların ve diğer fiziksel izcilik uğraşlarının temelinde hareket yatar. Bu fiziksel etkinlikler çocuğun ve gencin gelişim ve olgunlaşma düzeyine göre ayarlanır³.

2.2. REKREASYON

2.2.1. Zaman Kavramı ve Tanımı

Zaman kavramını birçok yazar tanımlanmış ve farklı bilim dalları tarafından ele alınarak, farklı açılardan geniş şekilde incelenmiştir. Çok az sayıda düşünce insan bilincine zaman kadar etki edebilmiştir³⁵.

Zaman, insan için yaradılışından bu yana büyük önem taşımıştır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. Bu, fertler kadar toplumlar için de böyle gelişmiştir. İş hayatını, sosyal ilişkilerini, eğlence ve dinlenme alışkanlıklarını bu anlayış içerisinde tanzim eden toplumlar, diğerlerine nazaran daha fazla gelişmişlerdir⁵.

İstenilse de, istenilmese de harcanmak zorunda kalınan yegane şey zamandır. Zaman bir makine gibi durdurup başlatılamayan, tekrar ele geçmeyen bir kaynaktır. Fakat insan isterse zamanını nasıl harcayacağına karar verebilir.

³ Arı M. A.g.e.

³⁵ Uğur A. Çalışma Hayatında Zaman Yönetimi. Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi Sayı:143. 2000. s: 42

⁵ Canan T. Vakti İyi Değerlendirme İslamda Zaman Tanzimi. İstanbul. Cihan Yayınları. 1997. s: 20

Tıpkı diğer kaynaklar gibi zaman da çok etkili bir şekilde değerlendirilebilir veya tam tersine boşa harcanabilir. Drucker'ın dediği gibi zaman en az bulunan kaynaktır. Eğer o doğru yönetilmiyorsa, hiçbir şey doğru yönetilmiş sayılmaz².

Zamanın insan hayatındaki önemini, yok edici gücünü filozof Seneca “sahip olduğumuz zaman az değil, çok, az olan zaman, ondan yararlandığımız zamandır” sözüyle vurgulamıştır. Horatius, zamanın gücü hakkında “zamanın yıkıp yok etmediği hiçbir şey yoktur” ifadesini kullanırken, Buckstone, “insan zamanın esiridir” demiştir. 16 asır önce Augustinus ise zaman kavramını şöyle tanımlıyor; “Bana zamanın ne olduğunu sorduklarında biliyorum. Ancak cevabını açıklamaya kalkıştığımda, zamanın ne olduğunu bilmediğimi anlıyorum”. Zaman maksat değildir zaman insan için yaratılmış, hem de hakça herkese bahşedilmiş bir kaynaktır. Bu kaynağın büyük bölümü kendi irademizle verdiğimiz kararlarla, yaptığımız tercihlerle şekillenmektedir¹.

Zamanın devamlı ilerleyen bir şey olduğu kavramı sadece insanlara özgüdür²⁷.

Zaman kavramı belki de en basit olarak saatler, günler ve haftalar olarak tanımlanabilir. Jensen (1995) uygarlaşmanın en temel belirleyici unsurunun insanların zamanı kullanma yetenekleri ile ilişkili olduğu görüşünü ileri sürmektedir. Kısacası, herhangi bir toplumdaki bireylerin zamanlarını kullanım şekilleri diğer tüm bireylerin, toplulukların ve milletlerin genel sağlığını etkileyeceği görüşünü savunur. Ezel (2002) ise birçok kültürde zamanın esnek olmasına karşın bazılarında durumun tam tersine gerginlik yaratacağını belirtmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında ise belli bir kültürün insanların zamanı nasıl algılayıp uyguladıkları, toplumun öncelikleri ve dünya görüşlerinin

²Alec Mackenzie R. Zaman Tuzağı. (Çev: Yakut Güneri). İstanbul. İlgı Yayınevi. 1989. s: 14

¹Abay M. Zamanı Değerlendirmek. İstanbul. BabıAli Kültür Yayıncılık / Yönetim Dizisi. 2000. s:26

²⁷Lakein A. Zaman Hayattır ve Zamanınızı ve Hayatınızı Nasıl Kontrol Edersiniz?. (Çev: Selda Tezcan). İstanbul. Rota Yayınları. 1995. s: 145

etkili olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde, Karaküçük'de (2005) zamanın iyi kullanılması gerekliliği görüşü üzerinde durmaktadır. Çünkü zamanı iyi kullanabilmek bireyin çalışma hayatı, sosyal hayatı, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçları arasındaki hassas dengenin sağlamasındaki en önemli faktördür.

Günlük hayatımızda sıklıkla kullandığımız zamanın ne olduğu sorusuna cevap vermek aslında o kadar da kolay değildir. Literatüre baktığımızda bu sorunun cevabına ilişkin farklı görüş ve yaklaşımların olduğunu görmekteyiz. Örneğin Addington zamanı uzayla ilişkilendirerek açıklarken, Özbey ve Çelebi ise zamanı kısaca insanların kendilerini planlamak, yaşamları ile ilişkili işleri organize etmek için kullanılan yani insan yaşamının vazgeçilemez unsuru olarak tanımlar. Addington'a göre zaman, bir nesnenin uzaydaki bir noktadan başka bir noktaya geçtiği aralıktır. Zaman ve uzay kavramları birbirleri için gereklidir ve biri diğerinin göreceli değerine bağlıdır²¹.

Carrel'de zamanın astronomik ve fizyolojik yönlerinden bahseder. Carrel'e göre, astronomik zaman değişmeyen ya da çok az değişen zamandır. Fizyolojik zaman ise, değişkendir. Tohumların birleşmesinden yumurtanın açılmasından başlayıp, ölüme kadar devam eden insandaki değişimler süreci fizyolojik zamanı oluşturur. Bu, hissedilebilir. Alaylıoğlu ve Oğuzhan zamanı olayların birbirini izlemesine bakarak zihinde yaratılan ve yine olayların içinde sürüp gideceği düşünülen, başı sonu belli olmayan soyut kavram olarak tanımlamışlardır. TDK ise zamanı; olayların ardışıklığını görerek aklımızda yarattığımız ve olayların bundan sonra da içinde olup gideceklerini düşündüğümüz, başı sonu belli olmayan soyut kavram olarak açıklamaktadır¹⁹.

²¹Karaküçük S. Gürbüz B. Rekreasyon ve Kent(li)leşme. Ankara. Gazi Kitabevi. 2007. s: 17

¹⁹ Karaküçük S. A.g.e., s: 2

2.2.1.1. Zaman Kullanımı

Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır¹⁸.

Zaman kullanımı yıl, ay, hafta, gün, saat, dakika, ne yapılacağının ve bunun nasıl yapılacağı üzerine verilen sayısız değişik kararı ve seçeneklerin bir sonucudur. Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır.

Zaman kullanımında hakimiyet insanda olmalıdır. Zamanın kullanım planı insan iradesinde olduğunda, onu verimli kullanmak mümkün olabilir.

Zaman kullanmayı bilmek, insan şahsiyetinin en geçerli alt yapısını oluşturmaktadır. İyi bir işi veya mesleği icra eden bir profesyonel gibi zaman iyi kullanılmalıdır. Yani, zaman kullanımının ustası, profesyoneli olunmalıdır. Bu yanı zamanda çağdaş, modern, bilgi toplumunun insanı için gerekli olan bir değerdir¹⁹.

Zamanı iyi kullanmak için öncelikle kişinin kendisini iyi tanıması gereklidir. Yani ne yapacağını, hedeflerinin, amaçlarının ne olduğunu bu amaçlarının yaşama ve işe yönelik boyutlarının neler olabileceğini iyi kavramalıdır. Neyi yapıp yapmayacağını sınırlarını iyi çizmelidir. Düşünce ve ayrıntılarda zaman kaybetmeyip, kısa zamanda çok iş yapmak, zamanı iyi

¹⁸ Karaküçük S. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme-Kavram Kapsam ve Bir Araştırma). Geliştirilmiş İkinci Baskı. Ankara. Gazi Kitabevi. 1997. s: 6

¹⁹ Karaküçük S. A.g.e., s: 6-7

kullanmak anlamına gelmemektedir. Tam tersi olarak, amaç ve öncelikler iyi belirlenip sadece yapılmak istenenlerin yapılması, zamanın iyi kullanılması demektir.

Özetle, insan zamanı iyi planlamak ve kullanmak zorundadır.
Çünkü;

1. Zaman tasarruf edilemeyen,
2. Ödünç alınamayan, kiralanamayan,
3. Satın alınamayan, çoğaltılamayan,
4. Para gibi toplanamayan, hammadde gibi depolanamayan,
5. Sadece kullanılan ve kaybedilen, Drucker' e göre, en kıt ve eşsiz, Mackenzie'e göre, son derece nazik Tyler'e göre hayattaki en acımasız ve en katı element ve Laiken'e göre ise temel bir kaynak olan bir varlıktır.

Diğer taraftan zaman, mal elde etmek, ilim tahsil etmek ve sağlık elde etmek için bir hammadde niteliği taşımaktadır.

Zamanını iyi kullanabilen bir insan;

1. Her an ne yapacağını ve zamanını en faydalı şekilde nasıl kullanacağını bilir.
2. Hatasını, eksiklerini, karakterinin hangi kötü yola sapmaya elverişli olduğunu çok iyi öğrenmiştir.
3. Hayatında yaşadığı her olaydan gereken dersi alarak tecrübelerini zenginleştirir.
4. Kişi, kendi hayatını ve şahsiyetini yaşar.

5. Birçok şeyi unutmayacak şekilde ek hafıza sistemine sahip olduğundan, hafızasındaki bütün anlamsız nedenlerin yerini anlamlı sorular alır.
6. Ulaşmak istediği hedeflere göre her gün zamanını, nerelerde kullanması gerektiği hakkında yeterince kendini hazırlar, böylece daha verimli olur ve daha fazla mutlu olmak için boş zaman ilgilerine ve hobilerine zaman ayırabilir²⁰.

Zamanın verimsiz kullanımında insanın yanlışları şöyle sıralanmaktadır:

- 1- Karmaşık ve değişken hedef ve öncelik seçimi.
- 2- Günlük çalışma planının olmayışı.
- 3- Bir türlü bitmeyen her zaman üzerinde çalışılmakta olan işler.
- 4- Daha önceden sınırlı tarihleri belirleyip, kendi kendine zorlayıcı vasıfta müeyyideler koymamak.
- 5- Kusursuz iş yapmayı istemekte direnmek.
- 6- Düzeni olmayan dağınık sıkıcı bir ortamda çalışmak.
- 7- Yapılacak işte yetki ve sorumluluğun net ve kesin şekilde belli olmayışı.
- 8- İş vermeyi bilmemek.
- 9- Detaylar üzerinde gereğinden fazla durmak, ayrıntılarda boğulmak.
- 10- Anlaşmazlıkların karşısında direnmek.
- 11- Yeniliklerin karşısında direnmek, alışlagelmiş yolla işleri yapma eğiliminden kurtulamamak.
- 12- Çok sayıda iş yapma eğiliminde olmak. Tek bir iş üzerinde yükselme konusunda kararlı olmamak.
- 13- Bazen “hayır” demesini bilmemek. Her şeye “evet” demeyi tercih etmek.
- 14- Aşırı bilgi alışverişi ve haberleşmeye maruz kalmak veya bilgi ve haberleşme yetersizliği.
- 15- Çok çabuk ve acele karar vermek veya reddetmek.

²⁰Karaküçük S. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme). Beşinci Baskı. Ankara. Gazi Kitabevi. 2005. s: 9

16- Keyifsiz ve yorgun iken veya aşırı sevinçli iken işin üzerine gitmek¹⁸.

2.2.1.2. Zaman Kullanım Bölümleri

Garzia zamanı;

1. Çalışma zamanı,
2. Çalışmaya bağlı etkinliklere ayrılan zaman,
3. Yaşamı sürdürmeye yönelik etkinlikler,
4. Serbest zaman olarak bölümlere ayırırken,

Magyeri de;

1. Temel ihtiyaçların giderilmesine ayrılan zaman (uyku, temizlik, giyinme, yemek yemek vb.),
2. Çalışma ve buna bağlı etkinlikler ve görevler için ayrılan zaman (iş, yolculuk, ödev, öğrenim, için geçen süre vb.),
3. Serbest etkinliklere ayrılan zaman (eğlence, spor, dinlenme, vb.),
4. Diğer etkinliklere ayrılan zaman, olarak gruplama yapmıştır.

Zaman Kullanım Bölümleri; ZAMAN

Çalışma (İş) Zamanı	Çalışma Dışı Zaman (Serbest zaman – Free time)
* İşe bağımlı zaman	— Var oluşla ilgili zaman (Existence)
* Çalışma saati dışında kalan ancak çalışma hazırlık ve işe gidiş-geliş sürelerini içeren zaman	*Yemek
* Uğraşılan işle veya ikinci işle ilgili normal mesai dışı yapılması gereken mesleki uğraşlar	*Uyku
	—Boş zaman (Leisure Time)
	* Rekreasyon

Şekil 26: Zaman kullanım bölümleri¹⁹

¹⁸Karaküçük S. A.g.e., s: 11

¹⁹Karaküçük S. A.g.e., s: 14

2.2.1.2.1. Boş Zaman Kavramı ve Boş Zamanın Kullanımı

Boş zaman kavramı, İngilizce karşılığı olan “Lisure” kelimesi “fırsat tanıma” veya “serbest olmak” manalarına gelen “Loisir”, “selahiyet vermek” manasına gelen “License” ve “izin” manasına gelen “Liberty” ile “Licere” kelimelerinden gelmiştir. Mecburiyetin olmaması ve serbest seçim ifade eden bu kelimelerin tamamı birbiriyle ilişkilidir⁹.

Boş zaman etkinliğinin niteliğini açıklayan Uluslararası Boş Zamanları İnceleme Grubu da şu tanımlı vermektedir. Boş zaman etkinliği, kişinin mesleki, ailesel ve toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra özgür iradesiyle girişebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşılardır. Başka bir ifade ile boş zaman, bireyin çalışma saatleri dışında, uykuda geçen zamanının, işe gidip gelme zamanının ve zaruri gereksinimleri için (vücut temizliği yapmak, yemek yemek gibi) harcadığı zaman dışında kalan ve bireyin istediği gibi kullanacağı zamandır.

Boş zaman, insanların, çalışma, yeme-içme, uyuma gibi yaşamsal gereksinimlerini gidermek üzere geçirdiği zamanların dışında kalan, gönüllü ve kişisel katılım gösterdikleri eğlenme, dinlenme ve kişisel faaliyetlerin uygulandığı süreçtir. Buna göre boş zamandan bahsedebilmek için öncelikle çalışma saatleri dışında kalan ve zorunlu katılımı gerektirmeyen faaliyetlerin yapılmasından söz etmeliyiz. Yani insan boş zamanlarında dinlenme, eğlenme, sosyalleşme, kişisel gelişimini gerçekleştirme, kültürel faaliyetlerde bulunma gibi etkinliklere kişisel beğeni ve tercihleri doğrultusunda katılmaktadır.

Boş zaman davranışları, işlevsel açıdan iki güdüleme gücünün, aynı anda etkisi altında kalmaktadır. Bu güdülemelerden birisi, günlük yaşamın

⁹Hacıoğlu N, Gökdeniz A, Dinç Y. Boş Zaman-Rekreasyon Yönetimi Örnek animasyon uygulamaları. Ankara. Detay Yayınları. 2003. s: 17

tek düzeliğinden, sıradanlığından, çevreden ve ilişkilerden uzaklaşmaktır. Diğeri ise, boş zaman etkinliklerine katılarak kendini belirleme, etkin olma, üstünlük, mücadele, öğrenme, keşif, rahatlama gibi kişisel toplumsal iletişim gibi psikolojik ödül beklentisi ile güdülenmesidir²⁶.

2.2.1.2.1.1. Boş Zaman Hakkı

Günümüzde evrensel bir insan hakkı sayılan boş zaman daha yüzyılımızın başında insanlar için bir tembellik ve savurganlık olarak görülmekteydi. Toplumlardaki değişimlere paralel olarak boş zamanlarda ve onun kullanılmasında çeşitli değişimler yaşandı.

T.C. Anayasa'sının (1982) 17'nci maddesi herkes yaşama, maddi ve manevi varlığı koruma ve geliştirme hakkına sahiptir diyerek temel yaşama hakkının dokunulmazlığını sağlamaktadır. 50'nci madde ise, çalışma şartları ve dinlenme hakkını garanti altına almaktadır. Bu maddeye göre dinlenmek çalışanların hakkıdır. Yine 58'nci madde ile devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır diyerek insanların bu tür olumsuzluklara düşmemeleri için, eğitim veya boş zamanlarını değerlendirecek tedbirler olarak çözümler bulması gerekliliğini belirtmektedir.

Hükümetler, çalışanların boş zaman oluşturma ve bunun en iyi şekilde değerlendirilmesi arzusuyla bu konuya programlarında ve kalkınma planlarında yer vermektedir. 1475 sayılı iş kanunu'nun 1'nci maddesi de bu konuda; iş yerine bağlı bulunan dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri gibi yerler işyerinden sayılır denmekte ve yine aynı kanunun değişik maddelerine göre (Madde: 35, 38, 39, 41,

²⁶Küçüktopuzlu F. Gözek K. Uğurlu A. Boş Zaman Rekreasyon İlişkisi ve Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. I. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu Bilidirler Kitabı. s: 33-45

43, 49, 50) ise, hafta sonları yıllık ve iş araları dinlenme için çalışılmış gibi ücreti de ödenen zamanlar yaratılmaktadır.

Ayrıca, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 47'nci maddesi Yüksek Öğretim Kurumları YÖK'ün yapacağı plan ve programlar uyarınca öğrencilerin beden ve ruh sağlığının korunması, beslenme, çalışma, dinlenme, boş zaman değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla bütçe imkanları nispetinde okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri öğrenci kantini ve lokantaları açmak, toplantı, sinema, tiyatro salonları, spor salonu ve sahalar, kamp yerleri sağlamak ve bunlardan öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmaları için gerekli önlemleri almakla görevlidir diyerek, ülkemizde önemli bir sayısal potansiyel oluşturan üniversiteli öğrencilerin, bu haklarını güvence altına almıştır. 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanunu'nun 25'inci maddesi ise ders dışı saatlerde ve tatillerde öğrencilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak her türlü tedbir alınır şeklindeki ifadelerle bu konuda önemli bir vurgulama yapmaktadır²⁰.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun yaygın eğitim başlığı altında “boş zamanlarını iyi bir biçimde değerlendirme kullanma alışkanlıkları kazandırma” (1739/40) özel amacına yer verilmektedir. Eğitici çalışmalar yönetmeliğinin (1983) 9. Maddesinde “Eğitici çalışmaların planlanıp düzenlenmesi ve yürütülmesi için belli bir süre ayrılır. Bu süre öğrencilerin boş zamanlarını kapsayacak ve değerlendirecek biçimde düzenlenir” şeklinde ifade edilmektedir²³.

2.2.1.2.1.2. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları

Durmazedier, boş zamanın üç temel fonksiyonundan bahsetmektedir. 3 D olarak da adlandırılan bu fonksiyonlar; dinlenme veya

²⁰Karaküçük S. A.g.e., s: 43-46

²³Kılbaş Köktaş Ş. Rekreasyon/Boş Zamanı Değerlendirme. Geliştirilmiş üçüncü baskı. Ankara. 2004. s: 142

kendini bırakma (delessement), eğlenme (divertissement) ve kendini geliştirme veya gelişim (developpement)'dir.

Dinlenme fonksiyonu: boş zamanı en fazla karakterize eden ve farklı algılamalarla, çalışma hayatı tarihi boyunca değerlendirilen bir temel fonksiyondur. Dinlenme, yeniden elde etme veya iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel aşınmaları ve sinir gerilimlerini ortadan kaldıran bir görev üstlenmiştir.

Eğlenme fonksiyonu: can sıkıntısını yok eden veya sıkıntı sonrası eğlenme ve rahatlamayı ifade eden, yarışmanın oyun zevkine ağır basmadığı, tüm spor uğraşları ile diğer etkinlikleri ister gayretli, ister pasif olsun günlük ihtiyaçların gerektirmediği bazı aktivite tiplerine katılım fırsatı sağlar. Eğlenmek, zamanı hoş bir şekilde geçirmek ve bunu bazen can sıkıntısından kurtulmak için değil, ayrıca, tasayı, merakı vb. gidermek için yapmak anlamını da taşımaktadır.

Gelişim fonksiyonu ise: insan düşüncesini, günlük eylemlerin otomatizminden kurtaran, daha geniş sosyal katılıma zemin hazırlayan, insanın kişiliğini geliştirmesine ve göstermesine eğilimli, aynı zamanda çıkarıcı olmayan faaliyetleri içerir. Gelişim fonksiyonu, boş zamanda; 1. Bilgi almak ya da vermek, bir kültürü geliştirmek ihtiyacının ağır bastığı uğraşlar, 2. Aniden ortaya çıkan ya da örgütlenmiş gönüllü sosyal faaliyetlere katılma ihtiyacının ağır bastığı etkinlikler olarak da kendisini göstermektedir¹⁹.

2.2.1.2.2. Boş Zamanların Değerlendirilmesinin Önemi

- a) İnsanların dinlenme ve eğlenme gereksinimleri boş zamanların değerlendirilmesi ile karşılanarak onların yaşamla bağları güçlenmiş ve mutlu kılınmış olurlar. Boş zamanların esas önemi buradan gelmektedir.

¹⁹ Karaküçük S. A.g.e., s: 48-49-50

- b) Boş zamanlarını iyi değerlendiren kişi sağlıklı bir kişilik geliştirmiş olur. Toplumda temel amaçlardan birisi de sağlıklı kişilik geliştirilmesidir.
- c) Boş zamanların değerlendirilmesinin bir diğer önemi de, bireylerde çeşitli doyumlara yol açmasıdır. Bunları aşağıdaki noktalar etrafında toplayabiliriz:
- Arkadaşlık, dostluk kurma gibi toplumsal durumlar
 - Macera-yeni deneyimler edinme isteği
 - Başarı duygusu
 - Fiziksel sağlamlık
 - Zihinsel güçleri kullanma
 - Duygusal deneyim
 - Dinlenme³³

Boş zamanları değerlendirme etkinlikleri, içerikleri ve yapıldığı mekânlara göre çok çeşitlidir. Bu etkinliklerden hangisinin tercih edileceği kişinin yapısına, cinsiyetine, eğitime, sahip olduğu olanaklara ve yeteneklerine bağlıdır²⁹.

2.2.1.2.3. Boş Zaman Sınıflaması

Jensen(1995) boş zamanı günlük, haftalık yıllık ve emeklilik gibi 4 farklı kategoride ele alarak sınıflandırmaktadır.

Benzer şekilde Torkildsen'de (2005) boş zamanı kategorilere ayırarak sınıflamanın faydalı olacağı görüşünü savunmaktadır. Torkildsen'e göre boş zaman 4 ana başlığa ayrılır. Bunlar;

- Zaman olarak boş zaman
- Aktivite olarak boş zaman

³³Tezcan M. Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi. Ankara. 1994. s: 28-29-30

²⁹Öztürk F. Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Ankara. Bağırhan Yayın Evi. 1998. s:91

- Rekreasyon olarak boş zaman
- Yaşam biçimi olarak boş zaman²¹

Sürelerine göre boş zaman sınıflaması;

Uzun süreli boş zaman;

- 1) Çocukluk dönemi boş zamanları,
- 2) Yıllık izinler,
- 3) Emeklilik dönemi boş zamanlar.

Kısa süreli boş zamanlar;

- 1) İş günlerini sonunda boş zamanlar, akşamüstü ve akşamları boş zamanlar,
- 2) Hafta sonları,
- 3) Kısa süreli tatiller³³.

2.2.2. Rekreasyon Kavramı ve Tanımı

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince recreatio kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde boş zamanları değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu ise, bireylerin ya da toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır¹⁹.

Diğer bir tanıma göre ise; Rekreasyon kavramı, kökeni Türkçe olmayan rekreasyon, Latince “yenilenme, tazelenme” anlamındaki “recre ate” sözcüğünden gelmektedir. Bu anlamıyla rekreasyon çalışma faaliyetleri ile tükenen bedensel ve zihinsel kaynakların “yeniden yaratılması” amacını taşır.

İnsanların geçmiş yıllardan bugüne kadar, yaşam şartlarında ve yaşam seviyesinin yükselmesinde değişmeyen üç ana unsur bulunmaktadır.

²¹Karaküçük S. A.g.e., s: 22-23-24

³³Tezcan M. A.g.e., 1994. s: 25

¹⁹ Karaküçük S. A.g.e., s: 56

Bunlardan birincisi çalışma, ikincisi uyuma, sonuncusu da diğer temel gereksinimler olarak belirlenmiştir. Bu unsurlardan arta kalan zaman “boş zaman” olarak belirtilir. İnsan yaşamındaki boş zamanın, fiziki ve sosyo-ekonomik kıymetlendirilmesi bir rekreasyon aktivitesidir⁹.

Modern anlamda bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel çalışma alanı olarak rekreasyon; işten bağımsız, kendi içinde değerli olan kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır. Bu yaklaşımla rekreasyon, en yaygın olarak, insanların gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir.

Genel anlamda rekreasyon, insanların boş zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak etkinliklere katılımı olarak açıklanmaktadır. Rekreasyon, boş zaman içinde ve onunla ilişkili eylem ya da önceden planlanmış bir hareketsizlik anlamına gelen serbest durgunluğu da içeren eylemlerin tamamıdır. Demers, rekreasyon insanların boş zamanları boyunca tam bir arzu ile katılma sırasında veya daha sonra tatmin duydukları faaliyetler; Carlson ve arkadaşları ise; rekreasyonu, katılanların gönüllü olarak giriştikleri ve anında tatmin oldukları hoş giden herhangi bir boş zaman deneyi şeklinde ele almışlardır.

Glikson’a göre; rekreasyon, nasıl olursa olsun, insanın canlandırılması anlamına gelmektedir. İnsanın biyotik ve fiziksel çevresinin de canlandırılması anlamında kullanılan rekreasyon canlandırmak ve canlanmak gibi karşılıklı iki fonksiyonun birbirlerini etkilemesinden oluşmaktadır. Burada, insanın canlanması ile birlikte fiziksel ve sosyal çevresinin de etkilenecek canlandırılması söz konusudur.

⁹ Hacıoğlu N. Gökdeniz A. Dinç Y. A.g.e., s: 29

Rekreasyon insanların temel ve çağdaş bir ihtiyaçları olarak nitelendirilirken, insanın boş zamanı için değerli olan faaliyetleri eğitimleri, imkanları ve danışmanlık hizmetlerinin tamamını kapsamaktadır. Bayer'e göre rekreasyon, kişiyi hayata bağlayan dinlendirici, eğlendirici, meşgul edici veya zevk verici olay ve eylemleri yapmak veya bu etkinliklere katılmak suretiyle ruhen ve bedenen bir canlılığı elde etmektir. Bir başka tanımlamada ise, rekreasyon, bireyin mesleki, ailevi, toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra, bağımsız bir iradeyle seçebileceği bir seri dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini artırma ve kendini yenileme uğraşlarına katılması olarak açıklanmaktadır²⁰.

Bir diğer tanıma göre rekreasyon, insanların iş, görev ve ödev gibi yerine getirilmesi zorunlu etkinlikleri ve yükümlülükleri sonrasında kalan boş zamanlarında dinlenmek, eğlenmek, yenilenmek, bireysel açıdan tatmin olmak için gönüllü olarak katıldıkları etkinlik ya da deneyimlerdir²⁸.

İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanlarında yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanın çalışma saatleri dışındaki boş zamanında katıldığı faaliyetlerle ilgilidir. Boş zamanın günlük, hafta sonları, yıllık izinler ve daha uzun tatiller ile emeklilik gibi dönemlerinde birçok alanda yapılan ve çok çeşitliliği olan aktiviteler söz konusudur. Aktiviteler, insanların ayrı ayrı amaç ve istekleri doğrultusunda anlam kazanır¹⁹.

²⁰Karaküçük S. A.g.e., s: 60-61

²⁸Orel F D. Yavuz M C. Rekreasyonel Turizmde Müşteri Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma. (http://www.fatmaorel.net/rekreasyonel_turizm.pdf)

¹⁹ Karaküçük S. A.g.e., s: 56

Rekreasyon; kişinin boş zamanlarını; içinde bulunduğu topluma ve kendisine fayda sağlayacak uygun faaliyetlerle değerlendirmesi şeklidir. Ayrıca insanlar yerine göre rekreasyonu, uyarı düzeyini yükseltici veya stresten uzaklaşma aracı gibi kullanırlar³⁴.

Rekreasyonun, yeniden yaratma anlamındaki klasik yaklaşımına göre; rekreasyon, kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre insan, normal işi dışında ve farklı bir ortam içerisinde boş zamanını isteyerek katıldığı etkinliklerle değerlendirmek suretiyle, bu etkinliklerden kazandığı davranışlarla yenilenmektedir. İnsan hayatında süre gelen tek düzelik ve rutin bir çalışma ortamının oluşturacağı sıkıntı, genellikle rekreatif faaliyetlerle bir değişim, yenileşim ve ilginçlik meydana getirilerek giderilebilmektedir. İnsanların günümüzde giderek komplikeleşen hayatları için bu bir anlamda zorunluluk olarak görülmektedir²⁰.

İnsanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek korumak ve devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde isteğe bağlı ve gönüllü olarak bireysel yada grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir.

Kavramın daha geniş açıklanabilmesi şu tanımlayıcı temel ifadeler kullanılmaktadır.

1- Rekreasyon, boş zamanda yapılır. İş değildir. Kar gayesi taşımaz.

³⁴Tofler A. Gelecek Korkusu (Çeviren: Sorgut S). İstanbul. Altın Yayınevi. 1981. s: 13

²⁰Karaküçük S. A.g.e., s: 59

- 2- Rekreasyonda kişi, gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile katıldığı etkinliklerde bulunur.
- 3- Rekreasyon faaliyetleri, katılana zevk veren, mutlu eden ve neşelendiren bir tarzda olur.
- 4- Rekreasyon faaliyeti kişisel ve toplumsal fayda sağlar.
- 5- Toplumsal değerlere aykırı değildir. Yemek yemek, uyumak gibi hayati önem taşımaz¹⁸.

Rekreasyon etkinliklerine katılım, bireysel tercihlere bağı olduğundan cinsiyet, yaş grupları, gelir durumu, uğraşı biçimleri, kırsal ve kentsel niteliklere göre farklılaşırlar. Havighurst'e göre yaş, cinsiyet ve toplumsal sınıf gibi değişkenlerle örtülü olarak ilişkilendirilen rekreasyon, kişiliğin de bir görüntüsü haline gelmektedir. Steinkamp ve Kelly, boş zamanı, kadın ve erkek, her iki cins için, toplumsal bütünleşmeye en temel katkı olarak görmüşlerdir. Gunter araştırmasında rekreasyon deneyimlerine ilişkin sekiz özellik belirlemiştir.

- 1- Günlük yaşamdan bir anlamda ayrıma ya da kopma,
- 2- Etkinlikleri kişinin özgürce seçiyor olması,
- 3- Zevk alma ya da olayın zevk alınır oluşu,
- 4- Kendiliğinden oluşu,
- 5- Zamanın varlığı,
- 6- Yaratıcı hayal kurma,
- 7- Macera ve keşfetme,
- 8- Kendini gerçekleştirme.

¹⁸Karaküçük S. A.g.e., s: 54

Rekreasyon etkinliklerine katılma ile kendimizi anlatmak, deneyimlerimizi diğer kişilerle paylaşmak, kendimizi başarılı görmek, başkalarıyla arkadaşlık kurmak ve onları tanımak, kişilik gelişimimizi tamamlamak gibi olumlu sonuçlara ulaşabiliriz diyen Corbin, boş zamanın bu yararlarını boş zaman merdiveni dediği bir sınıflamada göstermektedir:

Kendini gerçekleştirmek

Maceracı

Seçici

Doyum

Kendini anlatma

Yaratıcı

Gönüllü katılım

Yapıcı

İlgilerin çeşitlendirilmesi

Toplumsal²³

2.2.2.1. Rekreasyonun Temel Özellikleri

- 1- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır.
- 2- Özgürlük hissi verir.
- 3- Faaliyetlere devam ve iştirak etmek zorunluluğu olmamalıdır.
- 4- Rekreasyon, boş zamanda yapılır.
- 5- Her yaşta ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkan verir
- 6- Rekreasyon faaliyetlerinde “inisiyatif” kişinin kendisine bırakılmalıdır.
- 7- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- 8- Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir.
- 9- Rekreasyon çok çeşitli faaliyetler içerir.
- 10- Rekreasyon haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir.

²³Kılbaş Köktaş Ş. A.g.e., s: 12

- 11- Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır.
- 12- Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkan sağlayıcı faaliyetler içermelidir.
- 13- Rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır.
- 14- Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir.
- 15- Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- 16- Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkanı verir.
- 17- Rekreasyon etkinlikleri, rekreasyonistler tarafından üstlenilir.
- 18- Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi kişilerle ve beceri sahibi olmayan kişilerle ya da organize veya organize olmamış mekanlarda yapılabilmektedir.
- 19- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir¹⁹.

2.2.2.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Tribe rekreasyonu basit anlamda üç gruba ayırarak inceler:

Evde Yapılan Rekreatif Etkinlikler

- Müzik dinlemek
- Tv veya video izlemek
- Radyo dinlemek
- Okumak
- Bahçe işleri yapmak
- Oyun oynamak
- Egzersiz
- Hobiler

¹⁹Karaküçük S. A.g.e., s: 67-68-69-70-71-72-73

Ev Dışında Yapılan Rekreatif Etkinlikler

- Sportif etkinliklere katılım
- Eğlenceli aktiviteleri izlemek
- Hobiler
- Çeşitli alanları ziyaret
- Bir şeyler içmek veya yemek

Seyahat ve Turizm

- Her hangi bir yere seyahat
- Bir yerde konaklamak
- Rekreasyon

Cordes ve İbrahim ise rekreasyon kelimesinin günümüz dünyasında farklı yapılandırılmış ortamlardaki aktiviteleri tanımlamak için kullanılabileceğini belirtir. Yapılan bu tanımlamalara göre rekreasyonu 5 farklı grupta ele alarak incelemek mümkündür.

- Halk rekreasyonu
- Ticari rekreasyon
- Şirket (firma) rekreasyonu
- Terapatik rekreasyon
- Diğer rekreasyonel aktiviteler

Karaküçük ise rekreasyonel etkinlikleri bu tür etkinliklere katılan bireylerin amaçları, istekleri ve zevklerinin farklılaşması nedeniyle sınıflandırmanın da bu anlamda değişik kategorilerde yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Yani, birey hangi amaç ve istek doğrultusunda bir etkinlikte yer almış ise buna uygun bir rekreatif etkinlik çeşidinin çıkacağını belirtmiştir. Örneğin, bir futbol karşılaşmasını ele aldığımızda bir kişiyi bu aktiviteye sadece “pasif” olarak yani izleyici olarak katılabilirken bir diğeri bu etkinliğe “aktif” etkinliğin doğrudan içinde yer alarak katılabilir.

Karaküçük insanların rekreatif etkinliklere katılım amaç ve beklentilerinin de yapılacak bir sınıflandırmada etkin bir faktör olacağını da belirterek aşağıdaki sınıflamanın yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 1: Rekreasyonun sınıflandırılması²¹

Amaçlarına Göre	Çeşitli Kriterlere Göre	Özel İşlevlerine Göre
Dinlenmek; beden ve ruhen tamamen dinlenmek	Yaşa göre; genç, yetişkin vb.	Ticari rekreasyon; katılımın para ile olduğu aktiviteler
Kültürel; tarihi eser ve müze ziyareti	Katılım sayısına göre; bireysel, grup veya ailesi	Sosyal rekreasyon; insanların bir araya gelerek yaptıkları aktiviteler
Toplumsal; toplumsal ilişkiler kurmak	Zamana göre; yaz, kış, günlük, veya haftalık vb.	Uluslararası rekreasyon; uluslararası etkinliklere katılmak
Sportif; seyirci ve ya aktif spor yaparak	Mekana göre; açık veya kapalı	Estetik rekreasyonu; sanat olaylarını izlemek veya ünlü müzik yapıtlarını dinlemek
Turizm; başka mekanlara seyahat etmek	Sosyolojik içeriğine göre; lüks veya geleneksel	Fiziksel rekreasyon; sportif aktiviteler
Sanatsal; sanatın bazı dalları yapmak veya ilgilenmek		Orman rekreasyonu; piknik, balık avcılığı veya trekking

2.2.2.3. Rekreasyona Duyulan İhtiyaçların Nedenleri

Genel olarak bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissin giderilmesi arzusuna veya doğal ya da sosyal yaşamdan doğmuş bir gerekliliğin ifadesine ihtiyaç denmektedir. İnsan, bir şeyin eksikliğini duyduğu zaman bu eksikliği giderecek amaçlı eylemlerde bulunarak tatmin olmak ister. Amaçlı

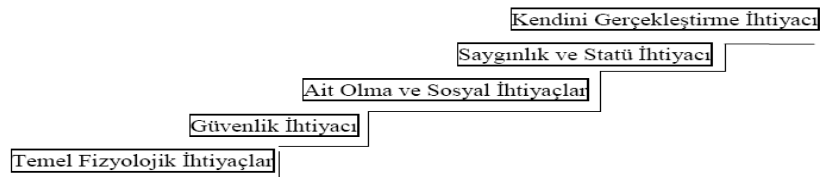
²¹ Karaküçük S. A.g.e., s: 38-39-40-41

eylemler, ihtiyacı gidermeye yöneliktir. İhtiyaçlar davranışı başlatır ve devam ettirirler.

İhtiyaçlar aynı tipe değildir. Yoğunlukları farklılaşan ve insandan insana farklılıklar gösteren bir yapıya sahiptir. İhtiyaçları değişik şekillerde sınıflandırmak mümkündür. Öncelikle bu sınıflandırma; birinci derece temel ihtiyaçlar (birincil ihtiyaçlar) ve ikinci derecede tamamlayıcı ihtiyaçlar (ikincil ihtiyaçlar) olarak sınıflandırılabilir.

- Birincil ihtiyaçlar: insanın yaşamını devam ettirebilmek ve gerekli etkinlikleri yapabilmek için yemek, içmek, sıcağdan, soğuktan korunmak, dinlenmek, uyumak, solunum ve soyunu devam ettirebilmek için cinsellik gibi faktörleri kapsamaktadır.
- İkincil ihtiyaçlar ise: düşünce ve duygularla ilgili olduğundan, sosyal ve psikolojik bir özelliğe sahiptir. Kişisel takdir, görev sorumluluğu, hissetme, iddia etme, şefkat duyma, yarışma, sahip olma, yakınlık kurma gibi ihtiyaçlar buna örnek olarak verilebilir. İkincil ihtiyaçlar, insan yaşamının ilk yıllarından itibaren ortaya çıkar, zamanla bilgi, görgü ve tecrübe arttıkça gelişir, şiddetlenir.

İnsan ihtiyaçlarını, Maslow beş aşamalı hiyerarşik bir yapı içerisinde sınıflandırmıştır²⁰.

Şekil 27: Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi²²

²⁰Karaküçük S. A.g.e., s: 87-88-89-90-91

Kendini gerçekleştirme ihtiyaı, insanın temelde tüm potansiyelini gerçekleştirme, hayatını dolu dolu yaşama ihtiyaını ifade etmektedir. Bu ise, rekreasyon açmalarıyla eşanamlılık demektir. Yani kendini gerçekleştirme, rekreasyon yaşantısı ile aynı duyguları yaratmaktadır. O halde, rekreasyon uygulama hedeflerini, Maslow'un ihtiyaç hiyerarşisinin en tepesinde bulunan kendini gerçekleştirme ihtiyaı çerçevesinde değerlendirmemiz mümkün görünmektedir.

2.2.2.3.1. Kişisel Yönden Rekreasyona Duyulan ihtiyaın Nedenleri

Fiziki Sağlık Gelişimi Yaratır: Rekreasyon faaliyetleri içinde, birçok insanın rekreatif ihtiyaçlarına cevap verebilecek çeşitlilik ve özellikte olan beden eğitimi ve spor etkinlikleri önemli bir yer tutmaktadır. Etkinlikler kişinin yavaş hareketlerinden doğan sorunların çözümü ve sağlıklı zinde yaşamasında büyük roller üstlenmiştir.

Ruh Sağlığı Kazandırır: İnsan, aile, okul veya iş hayatındaki sorunları onun sinir sistemini bozarak yorulmasına ve dayanma gücünün azalmasına neden olabilir. Rekreasyon faaliyetlerin seçiminde kişi zgr davranır. Bu kişiye özgürlük hissi tattırarak onun ruhsal zenginlik kazanmasına yardımcı olur.

İnsanı Sosyalleştirir: Daha çok grupsal olarak gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler, insanın sosyal ilişkiler kurmasında ve geliştirmesinde büyük rol oynar.

Kişisel Beceri ve Yeteneğin Gelişmesini Sağlar: İnsanın çoğu kez hangi düzeyde bir beceri veya yetenek düzeyinde olduğu anlaşılmaz. Bu durum kişinin isteyerek ve severek yaptığı bir işte ancak kendini gösterebilir.

²²Kazmier L J. İşletme Yönetim İlkeleri. (ev: Cem C. Ve Diğerleri). Todaie Yayını. 1979. s: 243

Yaratıcı Gücü Geliştirir: Yaratıcı olmak, insanın içinde saklı olan ve her insanda var olan bir yetenektir. Genellikle bu yeteneğin, çoğu insan farkında bile değildir. Yaratıcı özellikler ancak denemelerle gelişmektedir. İnsan bir işin kalitesine önem vermeden, başarılı veya başarısız olunacağı düşünülmeden yapmış olduğu rekreatif faaliyetlerde birçok denemeler gerçekleştirir.

Çalışma Başarısı ve İş Verimini Arttırır: Rekreasyon, uygun faaliyet seçimi yapmak organize bir programa katılmak şartıyla iyi bir lider önderliğinde kişinin iş verimini artırmakta ya da başarısına olumlu katkı sağlamaktadır.

Ekonomik Hareketi Geliştirir: Kişi boş zamanlarını değerlendirirken, seçeceği etkinlik çeşidiyle ekonomik işlevi olan bir üretim sağlayabilmektedir. Özellikle kırsal kesimde açılan halıcılık kursları, el sanatları öğrenmek, ayrıca cezaevlerinde mahkumlara yaptırılan tamircilik, kunduracılık gibi faaliyetler bu konuya örnek teşkil etmektedir.

İnsanı Mutlu Eder: Rekreasyonun esas gayelerinden birisi insanın mutluluğunu sağlamaktadır. Her insan mutlu olmak ister. Mutluluğun gerçekleşmesi için de sürekli mücadele eder. Mutlu iken yaratıcı olma ihtiyacındadır ve enerjisini hem işinde hem de iş dışında kullanmak ister.

2.2.2.3.2. Toplumsal Yönden Rekreasyona Duyulan ihtiyacın Nedenleri

Toplumsal Dayanışma ve Bütünleşmeyi Sağlar: Aynı konu üzerinde yapılan bir rekreatif faaliyetler içinde toplumun her kesitinden insanlar bir arada bulunabilmektedir. Rekreatif aktivitelerde sosyal, ekonomik veya eğitim farklılıkları ortadan kalkar yada önemsizleşir. Her kesimden insan ortak zevkleri doğrultusunda aktivitelerde bir araya gelirler ve ortak uğraşlarda bulunurlar.

Demokratik Toplumun Yaratılmasına İmkan Sağlar: İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemli rol oynar. İyi bir yurttaş olabilmenin öğretilmesinin temelinde insanların sosyal ortamda toplumun kurallarına uymaları, davranışlarını kontrol etmeleri gibi hususlar bulunmaktadır.

Bu noktadan hareketle rekreasyon aktivitelerine katılan bir insanın, rutin hayatın terk edilmesi anlamına gelen kaçış ve beklentileri ifade eden yöneliş anlayışı paralelindeki şu temel motifler üzerinde gruplaştırılabilen ihtiyaçlara cevap aradığını söyleyebiliriz:

1. Fiziksel gücün yenilenmesi, bedeni sağlığın kazanılması anlamında fiziksel motifler.
2. Rutin hayattan uzaklaşma, oyalanma, doğaya yönelme, değişiklik ve macera arzusu anlamında psikolojik motifler.
3. Diğer insanlarla tanışma, eğlenme, sosyalleşme anlamında toplumsal motifler.
4. Yabancı insanlara, toplumlara, onların geleneklerine, dillerine ve sanata duyulan ilgi anlamına gelen kültürel motifler¹⁹.

2.2.2.4. Rekreasyon Etkinlik Alanları

Rekreasyon etkinlik alanları, boş zamanın şekline, süresine, katılımın tarzına, iklim, ekonomik, coğrafi durumlar ile toplum kültürüne göre farklılıklar ya da çeşitlilikler gösterebilmektedir. Bu faktörlere ülkenin sanayileşmiş yapısını ve politikalarını da eklemek mümkündür. Zira ülkelerin gelişmişlik düzeyleri boş zamanla ilgili anlayış ve uygulamalarda değişiklik yaratmaktadır. Ülkeler gelişme ya da zenginlikleri ile orantılı olarak boş zaman imkanlarına sahip olabilmektedir.

¹⁹Karaküçük S. A.g.e., s: 100

Kişilerin faaliyet seçimlerinde ise, yaşanılan çevre, bu çevrede var olan imkanlar, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve görenekleri, yaş ve cinsiyet gibi kişilik özellikleri ile arkadaş çevreleri etkili olabilmektedir.

Rekreasyon etkinlik alanları, çok çeşitli etkinliklerle gruplandırılarak açıklanmaktadır. Bucher, rekreatif etkinlik alanlarını şöyle belirtmektedir.

- 1- Müzik uğraşları: a. Enstrümantal müzik çalışmaları, b. Orkestra çalışmaları, c. Koro toplulukları, d. Oda müziği çalışmaları vb.
- 2- Dans faaliyetleri: a. Folklorik danslar, b. Sosyal danslar, c. Modern danslar, d. Balo etkinlikleri.
- 3- Sanat ve küçük el becerileri: a. Plastik sanatlar, b. Deri işleri, c. Grafik sanatları, d. Seramik, e. Maden işleri, f. Fotoğrafçılık, g. Sanatsal yazılar, ğ. Dikiş ve nakış.
- 4- Spor ve oyun: a. Okçuluk, b. Badminton, c. Masa tenisi, Tenis, d. Top oyunları, e. Eskrim, f. Golf, g. Eğitsel oyunlar vb.
- 5- Sahne çalışmaları: a. Oyunlar, b. Festivaller, c. Kulüp etkinlikleri.
- 6- Açık hava etkinlikleri: a. Kamplar, b. Piknik, c. Kamp ateşi ve eğlenceler, d. Kano, e. Balıkçılık, f. Doğayı koruma etkinlikleri.
- 7- Çeşitli etkinlikler: a. Bahçe işleri ve çiçekçilik, b. Tartışma ve forum, c. Kağıt oyunları ve zihinsel oyunlar. d. Hobi Kulüpleri.

Ergin'e göre (1973) rekreasyon etkinlik alanları:

- Yaratıcı etkinlikler
- Spor ve oyun
- Öğrenme etkinlikleri
- Seyretme etkinlikleri
- Bireysel etkinlikler
- Grup etkinlikleridir

Gökmen ve diğerleri (1985) ise, rekreasyon etkinlik alanlarını:

- Zihinsel
- El becerileri
- Bedensel beceri gerektiren etkinlikler ile
- Toplumsal ağırlıklı etkinlikler olarak çeşitlendirmişlerdir²⁰.

²⁰Karaküçük S. A.g.e., s: 84-85

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ankara/Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 40 İlköğretim Okulunun İzci Ünitelerinde faaliyetlere katılan 480 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise, izci ünitelerinden seçilmiş 12 izci ünitesinde etkinliklere katılan 70 erkek ve 93 kız olmak üzere toplam 163 öğrenci oluşturmaktadır.

3.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcıların demografik bilgilerini belirlemeye yönelik olarak düzenlenmiştir. İkinci bölüm katılımcıların; izcilik konusunda temel bilgi ve yeterlilik düzeylerine, izcilik etkinlikleri kazanımlarına ve izcilik etkinlikleri hakkındaki kişisel görüşlerine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Likert tipi ölçek özelliği taşıyan ankette üçlü derecelendirme kullanılmıştır. Ankette “Evet”, “Hayır” ve “Kısmen” şeklinde seçenekler oluşturulmuştur. Çalışma anketinde özellikle (Küçük izci) 7-11 yaş grubu dikkate alınmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışma anketinin uygulanabilmesi için önce gerekli kuruma çalışma hakkında bilgi verilmiş ve gerekli izin belgesi alınmıştır. Anket uygulaması ünite çalışmalarına paralel olarak uygun olan zamanlarda ve ünite liderlerinin gözetiminde yapılmıştır.

3.4. Verilerin analizi

Veri analizi 163 katılımcı anketi üzerinden değerlendirilmiş, elde edilen veriler SPSS (Statistics Package For Socials Sciences) istatistik programında değerlendirmeye alınmıştır. Veriler öncelikle tanııcı tablolarla açıklanmış daha sonra ki-kare analizleri yapılmıştır.

Ki-kare analizi ile ilgili İfadeler:

X^2 : Ki-kare (Chi-square)

sd: Serbestlik derecesi

p: Hesaplanan değer

$\alpha= .05$: Anlamlılık düzeyi

4. BULGULAR

4.1. Tanımlayıcı Tablolar

Tablo 2: Öğrencilere ait demografik bilgiler

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Erkek	70	42.9
	Kız	93	57.1
	Toplam	163	100
Yaş	7-11 yaş	102	62.6
	12-15 yaş	61	37.4
	Toplam	163	100
Ailenin (iş) çalışma durumu	Anne çalışıyor	2	1.2
	Baba çalışıyor	101	62.0
	İkisi de çalışıyor	54	33.1
	İkisi de çalışmıyor	6	3.7
	Toplam	163	100
Ailesinde izcilik faaliyetine katılım olan	Katılım olan	65	39.9
	Katılım olmayan	98	60.1
	Toplam	163	100

Tablo 2'ye bakıldığında öğrencilerin %57.1'inin kız %42.9'unun erkek olduğu, %62.6'sının 7-11 yaş grubunda %37.4'ünün 12-15 yaş grubunda olduğu, %62.0'sinin ailede babasının çalıştığı, %60.1'inin ailesinde izcilik faaliyetine katılımın olmadığı görülmektedir.

Tablo 3: Okul yönetiminin öğrencilere izcilik etkinlikleri için gerekli imkanı sağlamasına ilişkin veriler

Okul yönetiminin öğrencilere gerekli imkanı sağlaması					
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	12	11	140	163
Toplam	%	7.4	6.7	85.9	100.0

Öğrencilerin “Okul yönetimi izcilik faaliyetlerine katılabilmeniz için size imkan sağlıyor mu?” sorusuna verdiği cevaplar incelendiğinde öğrenciler %85.9 (Evet) oranında okul yönetiminin gerekli imkanı sağladığını belirtmişlerdir.

Tablo 4: Düzenlenen izcilik çalışmalarının sıklığının yeterliliğine ilişkin tablo

		Düzenlenen izcilik çalışmalarının sıklığının yeterliliği			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	26	13	124	163
Toplam	%	16.0	8.0	76.1	100.0

Tablo 4’teki bulgulara bakıldığında öğrencilerin çoğunluğu (Evet %76.1) izcilik çalışmalarının yeterli sıklıkta olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo5: Öğrencilerin yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımlarına ilişkin tablo

		Yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılım			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	25	78	60	163
Toplam	%	15.3	47.9	36.8	100.0

Tablo 5’teki bulgulara göre öğrencilerin çoğunluğunun il/ilçe faaliyetlerine kısmen (%47.9) katıldığı, (Evet) %36.8’inin faaliyetlere tam olarak katıldığı, (Hayır) %15.3’ünün il/ilçe faaliyetlerine katılmadığı görülmektedir.

Tablo 6: Öğrencilerin açık hava çalışmalarına katılımlarına ilişkin tablo

		Açık hava çalışmalarına katılım			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	7	26	130	163
Toplam	%	4.3	16.0	79.8	100.0

Tablodaki bulgulara göre öğrencilerin çok az bir bölümü (%4.3) açık hava çalışmalarına katılmamaktadır. Açık hava çalışmalarına katılanların oranı (Evet) %79.8, kısmen katılanların oranı %16.0 olarak görülmektedir.

Tablo 7: İzcilik faaliyetlerinin izci andı ve türelerine bağlı kalarak gerçekleştirilmesine ilişkin tablo

İzcilik faaliyetlerinin izci andı ve türelerine bağh kalarak gerçekleştirilmesi					
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	8	21	134	163
Toplam	%	4.9	12.9	82.2	100.0

Tablo 7'ye göre; öğrencilerin (Evet) %82.2'si faaliyetleri izci andı ve türesine bağlı kalarak gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. İzci andı ve türesine kısmen bağlı kaldığını belirtenlerin oranı %12.9 iken, bağlı kalmadığını belirtenlerin oranı (Hayır) %4.9'dur.

Tablo 8: İzcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısına ilişkin tablo

İzcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısı					
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	3	17	143	163
Toplam	%	1.8	10.4	87.7	100.0

Tablo 8'de öğrencilerin (Evet) %87.7'si izcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısı olduğunu belirtirken, %10.4'ü kısmen katkısı olduğunu, (Hayır) %1.8'i katkısı olmadığını belirtmiştir.

Tablo 9: Öğrencilerin izci selamı bilgilerine ilişkin tablo

İzci selamı bilgisi					
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	4	24	135	163
Toplam	%	2.5	14.7	82.8	100.0

Öğrencilerin izci selamı bilgi düzeylerine ilişkin tabloya bakıldığında; (Evet) %82.8'inin izci selamını bildiği anlaşılmaktadır. İzci selamını bilmeyenlerin oranı (Hayır) %2.5 iken kısmen bilenlerin oranı %14.7'dir.

Tablo 10: Öğrencilerin izci düğümleri bilgilerine ilişkin tablo

		İzci düğümü bilgisi			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	31	54	78	163
Toplam	%	19.0	33.1	47.9	100.0

Tablo 10'a göre; öğrencilerin (Hayır) %19.0 oranında izci düğümlerini bilmediği, (Kısmen) %33.1 oranında kısmen bildiği görülmektedir. İzci düğümlerini bilenlerin oranı ise (Evet) %47.9 olarak saptanmıştır.

Tablo 11: Öğrencilerin teknik iz işaretleri bilgilerine ilişkin tablo

		Teknik iz işaretleri bilgisi			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	17	56	90	163
Toplam	%	10.4	34.4	55.2	100.0

Öğrencilerin (Hayır) %10.4 oranında teknik iz işaretlerini bilmediği, %34.4 oranında kısmen bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin (Evet) %55.2'sinin teknik iz işaretlerinin bildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 12: Öğrencilerin ilkyardım eğitimi almalarına ilişkin tablo

		İlk yardım eğitimi			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	44	42	77	163
Toplam	%	27.0	25.8	47.2	100.0

Tablo 12'deki bulgulara bakıldığında; öğrencilerin (Hayır) %27'sinin ilk yardım eğitimi almadığı görülmektedir. İlk yardım eğitimi

alanların oranı (Evet) %47.2, kısmen ilkyardım eğitimi alanların oranı %25.8 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 13: Öğrencilerin izcilik faaliyetlerinin verimliliğine ilişkin görüşleri

		İzcilik faaliyetlerinin verimliliği			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	4	8	151	163
Toplam	%	2.5	4.9	92.6	100.0

Tablo 13'teki bulgulara göre; öğrencilerin çok az bir kısmı (Hayır/%2.5) izcilik faaliyetlerinin verimli geçmediğini veya kısmen (%4.9) verimli geçtiğini belirtmiştir. Öğrenciler %92.6 oranında faaliyetlerin verimli geçtiğini belirtmişlerdir.

Tablo 14: Öğrencilerin izcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okumalarına ilişkin tablo

		İzcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okuma			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	29	65	69	163
Toplam	%	17.8	39.9	42.3	100.0

Tablo 14'e bakıldığında; öğrencilerin (Hayır) %17.8'inin izcilik faaliyetleri ile ilgili yayınları okumadığı, %39.9'unun ise kısmen okuduğu anlaşılmaktadır. İzcilik faaliyetleri ile ilgili yayın okuyanların oranı (Evet) %42.3'tür.

Tablo 15: İzcilik çalışmalarının öğrencilerin derslerine katkısına ilişkin tablo

		İzcilik çalışmalarının derslere katkısı			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	11	34	118	163
Toplam	%	6.7	20.9	72.4	100.0

Öğrenciler (Evet) %72.4 oranında izcilik çalışmaların derslere katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Kısmen katkısı olduğunu belirtenlerin oranı %20.9 iken katkısı olmadığını belirtenlerin oranı (Hayır) %6.7 olarak görülmektedir.

Tablo 16: Öğrencilerin arkadaş seçiminde izcilik etkinliklerine katılanları tercihlerine ilişkin tablo

		İzcilik etkinliklerine katılan arkadaş tercihi			
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
	N	43	42	78	163
Toplam	%	26.4	25.8	47.9	100.0

Tablo 16'daki bulgulara göre; öğrencilerin (Evet) %47.9'u arkadaş seçiminde izcilik etkinliklerine katılan öğrencileri tercih etmektedir. Tercih etmeyenlerin oranı (Hayır) %26.4, kısmen tercih edenlerin oranı %25.8 olarak belirlenmiştir.

Tablo 17: Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı

3. sınıf	N	23
	%	14.1
4. sınıf	N	45
	%	27.6
5. sınıf	N	45
	%	27.6
6. sınıf	N	35
	%	21.5
7. sınıf	N	15
	%	9.2
Toplam	N	163
	%	100

Tablo 17 incelendiğinde en fazla katılımın 4. ve 5. sınıfta (%27.6-%27.6) olduğu görülmektedir. En az katılım ise (%9.2) 7. sınıftadır.

Tablo 18: İzci türelerinin etkinlikte uygulanmasına ilişkin tablo

Yaş	İzci türelerinin etkinlikte uygulanması				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
Toplam	N	7	39	117	163
	%	4.3	23.9	71.8	100.0

Tablo 18'e göre; öğrencilerin %23.9'nun izci türelerini etkinlikte kısmen uyguladıkları (Hayır) %4.3'ünün uygulamadıkları, (Evet) %71.8'inin ise izci türelerini etkinlikte uyguladıkları tespit edilmiştir.

4.2. Analiz (Ki-kare) Tabloları

Tablo 19: Öğrencilerin ailelerinin (iş) çalışma durumlarına göre izcilik faaliyetlerine katılımlarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Ailenin (iş) çalışma durumu	İzcilik faaliyetlerine katılım				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
Annem çalışıyor	N	0	1	1	2
	%	.0	.6	.6	1.2
Babam çalışıyor	N	4	15	82	101
	%	2.5	9.2	50.3	62.0
Her ikisi de çalışıyor	N	4	8	42	54
	%	2.5	4.9	25.8	33.1
Her ikisi de çalışmıyor	N	0	1	5	6
	%	.0	.6	3.1	3.7
Toplam	N	8	25	130	163
	%	4.9	15.3	79.8	100.0
$X^2 = 2.904$		sd=6	p= .821		

Tablo 19'daki bulgulara bakıldığında izcilik faaliyetlerine katılım oranları; babası çalışan öğrencilerde %50.3 (Evet), anne ve babası (her ikisi de) çalışan öğrencilerde %25.8 (Evet) olarak görülmektedir. Yapılan ki-kare testinde ailenin (iş) çalışma durumu ile izcilik faaliyetlerine katılım arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir [$X^2_{(6)} = 2.904, p > .05$].

Tablo 20: Öğrencilerin yaş grupları ile izci selamı bilgilerine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İzci selamı bilgisi				
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
7-11 yaş	N	3	16	83	102
	%	2.9	15.7	81.4	100.0
12-15 yaş	N	1	8	52	61
	%	1.6	13.1	85.2	100.0
Toplam	N	4	24	135	163
	%	2.5	14.7	82.8	100.0
$X^2= 0.523$ $sd=2$ $p= .770$					

Tablo 20'ye göre öğrencilerin çok az bir kısmı (%2.5) izci selamını bilmediğini ya da kısmen (%14.7) bildiğini belirtmiştir. 12-15 yaş grubunda izci selamı bilgisinin daha fazla oranda olduğu (%85.2) görülmektedir. Yapılan ki-kare testine göre öğrencilerin yaş grupları ile izci selamı bilgileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır [$X^2_{(2)} = 0.523$, $p > .05$].

Tablo 21: Öğrencilerin yaşlarına göre ilk yardım eğitimi almalarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İlk yardım eğitimi				
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
7-11 yaş	N	24	30	48	102
	%	23.5	29.4	47.1	100.0
12-15 yaş	N	20	12	29	61
	%	32.8	19.7	47.5	100.0
Toplam	N	44	42	77	163
	%	27.0	25.8	47.2	100.0
X ² = 2.619 sd=2 p= .270					

Tablo 21 incelendiğinde her iki yaş grubunda ilk yardım eğitim alan öğrencilerin yakın oranda (Evet %47.1/%47.5) oldukları görülmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı ilkyardım eğitimi almadıklarını (Hayır %27.0) ya da kısmen (%25.8) eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Yapılan ki-kare analizinde öğrencilerin yaş grupları ile ilk yardım eğitimi almaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 2.619$, $p > .05$].

Tablo 22: Öğrencilerin yaşlarına göre izcilik faaliyetlerinin verimliliğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İzcilik faaliyetlerinin verimliliği				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
7-11 yaş	N	0	7	95	102
	%	.0	6.9	93.1	100.0
12-15 yaş	N	4	1	56	61
	%	6.6	1.6	91.8	100.0
Toplam	N	4	8	151	163
	%	2.5	4.9	92.6	100.0
$X^2= 10.371$ sd=2 p= .006					

Öğrencilerin “İzcilik faaliyetlerinin senin için verimli geçtiğine inanıyor musun?” sorusuna verilen cevaplarda her iki yaş grubu da büyük oranda (7-11/Evet %93.1) (12-15/Evet %91.8) faaliyetin verimli geçtiğini belirtmiştir. Yapılan ki-kare testinde öğrencilerin yaş grupları ile izcilik etkinliklerinin verimliliği arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(2)}= 10.371$, $p<.05$]. Yani öğrencilerin yaş grubu ile izcilik etkinliklerinin verimliliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 23: Öğrencilerin yaş grupları ile göre izcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okumalarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İzcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okuma				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
7-11 yaş	N	11	39	52	102
	%	10.8	38.2	51.0	100.0
12-15 yaş	N	18	26	17	61
	%	29.5	42.6	27.9	100.0
Toplam	N	29	65	69	163
	%	17.8	39.9	42.3	100.0
$X^2= 12.523$ sd=2 p= .002					

Tablo 23’deki bulgulara göre; 7-11 yaş grubu öğrencilerin çoğunluğunun (Evet %51.0) izcilik faaliyeti ile ilgili yayınlar okuduğu, 12-15 yaş grubu öğrencilerin ise çoğunluğunun (Kısmen %42.6) kısmen okuduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %17.8’inin (Hayır) izcilikle ilgili yayınlar okumadığı

belirlenmiştir. Yapılan ki-kare analizine göre öğrencilerin yaş grupları ile izcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okumaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir [$X^2_{(2)} = 12,523, p < .05$].

Tablo 24: Öğrencilerin sınıflarına göre teknik iz işaretleri bilgilerine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Sınıf	Teknik iz işaretleri bilgisi			Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet
3. sınıf	N	5	9	9
	%	21.7	39.1	39.1
4. sınıf	N	5	14	26
	%	11.1	31.1	57.8
5. sınıf	N	3	13	29
	%	6.7	28.9	64.4
6. sınıf	N	0	15	20
	%	.0	42.9	57.1
7. sınıf	N	4	5	6
	%	26.7	33.3	40.0
Toplam	N	17	56	90
	%	10.4	34.4	55.2

$X^2 = 16,824$ sd=8 p= .032

Öğrencilerin sınıflarına göre teknik iz işaretleri bilgi düzeylerine ilişkin veriler incelendiğinde 3. sınıf öğrencilerinin %39.1 oranında, 4. sınıf öğrencilerinin %57.8 oranında, 5. sınıf öğrencilerinin %64.4 oranında, 6.sınıf öğrencilerinin %57.1 oranında, 7. sınıf öğrencilerinin %40.0 oranında, toplamda ise (Evet) %55.2 oranında yeterli bilgiye sahip oldukları saptanmıştır. Kısmen bilgi sahibi olanların değeri 3. sınıf öğrencilerinde %39.1, 4. sınıf öğrencilerinde %31.1, 5. sınıf öğrencilerinde %28.9, 6.sınıf öğrencilerinde %42.9, 7. sınıf öğrencilerinde ise %33.3, toplamda ise %34.4 olarak tespit edilmiştir. Bilgi sahibi olmayan öğrencilerin oranı ise %10.4'tür. Yapılan ki-kare testinde öğrencilerin yaşlarına göre teknik izci işaretleri bilgileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır [$X^2_{(8)} = 16,824, p < .05$]

Tablo 25: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımlarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Sınıf	Yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılım				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
3. sınıf	N	11	6	6	23
	%	47.8	26.1	26.1	100.0
4. sınıf	N	2	19	24	45
	%	4.4	42.2	53.3	100.0
5. sınıf	N	4	24	17	45
	%	8.9	53.3	37.8	100.0
6. sınıf	N	3	21	11	35
	%	8.6	60.0	31.4	100.0
7. sınıf	N	5	8	2	15
	%	33.3	53.3	13.3	100.0
Toplam	N	25	78	60	163
	%	15.3	47.9	36.8	100.0

$X^2 = 35.362$ sd=8 p= .000

Öğrencilerin yer aldıkları sınıflar ile yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımlarına ilişkin tablo incelendiğinde 5. (%53.3), 6. (%60.0) ve 7. (%53.3) sınıflarda daha çok kısmen katıldıkları görülmektedir. 3. sınıf öğrencilerinin il/ilçe faaliyetlerine (Hayır %47.8) katılmadığı söylenebilir. 4. sınıf öğrencilerinin ise çoğunluğunun faaliyetlere katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımları arasında yapılan ki-kare uygulamasına göre anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(8)} = 35.362$, $p < .05$]. Öğrencilerin yer aldıkları sınıflar ile yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 26: Öğrencilerin yaş grupları ile izcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İzcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısı				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
7-11 yaş	N	0	9	93	102
	%	.0	8.8	91.2	100.0
12-15 yaş	N	3	8	50	61
	%	4.9	13.1	82.0	100.0
Toplam	N	3	17	143	163
	%	1.8	10.4	87.7	100.0

$X^2 = 6.926$ sd=2 p= .031

Tablo 26 incelendiğinde; hem 7-11 yaş grubundaki öğrencilerin (Evet %91.2), hem de 12-15 yaş grubundaki öğrencilerin (Evet %82.0) çoğunluğu izcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan ki-kare testinde öğrencilerin yaş grupları ile izcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmıştır [$X^2_{(2)} = 6.926, p < .05$].

Tablo 27: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre arkadaşlık seçiminde izcilik etkinliklerine katılan arkadaşları tercihine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Sınıf	İzcilik etkinliklerine katılan arkadaş tercihi			Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet
3. sınıf	N	10	3	10
	%	43.5	13.0	43.5
4. sınıf	N	5	9	31
	%	11.1	20.0	68.9
5. sınıf	N	12	13	20
	%	26.7	28.9	44.4
6. sınıf	N	9	10	16
	%	25.7	28.6	45.7
7. sınıf	N	7	7	1
	%	46.7	46.7	6.7
Toplam	N	43	42	78
	%	26.4	25.8	47.9
$X^2 = 23.432$		sd=8	p= .003	

Tablo 27'deki bulgular incelendiğinde, öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre izcilik etkinliklerine katılan arkadaş tercihinde; 3. sınıf öğrencilerinde (Evet %43.5/Hayır %43.5) arkadaşlık tercihlerinin eşit oranda olduğu, 4. sınıf öğrencilerinde (Evet %68.9), 5. sınıf öğrencilerinde (Evet %44.4) ve 6.sınıf öğrencilerinde (Evet %45.7) etkinliklere katılan arkadaşları tercih ettikleri, 7. sınıf öğrencilerinde ise (Hayır %46.7/Kısmen%46.7) etkinliklere katılan arkadaşları tercih etmedikleri görülmektedir. Yapılan ki-kare analizine göre öğrencilerin yer aldıkları sınıflar ile arkadaşlık seçiminde izcilik etkinliklerine katılan arkadaş tercihleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(8)} = 23.432, p < .05$].

Tablo 28: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre izcilik çalışmalarının derslere katkısına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Sınıf	İzcilik çalışmalarının derslere katkısı				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
3. sınıf	N	1	3	19	23
	%	4.3	13.0	82.6	100.0
4. sınıf	N	2	6	37	45
	%	4.4	13.3	82.2	100.0
5. sınıf	N	1	9	35	45
	%	2.2	20.0	77.8	100.0
6. sınıf	N	6	9	20	35
	%	17.1	25.7	57.1	100.0
7. sınıf	N	1	7	7	15
	%	6.7	46.7	46.7	100.0
Toplam	N	11	34	118	163
	%	6.7	20.9	72.4	100.0
$X^2 = 16.339$		sd=8	p= .038		

Öğrencilerin “İzcilik çalışmalarının derslerine katkısı olduğunu düşünüyor musun?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde 3. (%82.6), 4. (%82.2), 5. (%77.8) , 6. (%57.1) ve 7. (Evet/Kısmen %46.7) sınıf öğrencilerinin çoğunluğu derslerine katkısı olduğunu belirtmiştir. Uygulanan ki-kare testinde öğrencilerinin sınıf seviyeleri ile izcilik çalışmalarının derslere katkısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$X^2_{(8)} = 16.339$, $p < .05$].

Tablo 29: Öğrencilerin yaşlarına göre izcilik faaliyetlerinde izci andı ve izci türelerine bağlılığa ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İzcilik faaliyetlerinin izci andı ve türelerine bağlı kalarak gerçekleştirilmesi				Toplam
		Hayır	Kısmen	Evet	
7-11 yaş	N	1	12	89	102
	%	1.0	11.8	87.3	100.0
12-15 yaş	N	7	9	45	61
	%	11.5	14.8	73.8	100.0
Toplam	N	8	21	134	163
	%	4.9	12.9	82.2	100.0
$X^2 = 9.676$		sd=2	p= .008		

Tablo 29’da, 7-11 yaş grubunun da (Evet%87.3), 12-15 yaş grubunun da (Evet%73.8) çoğunluğunun izcilik faaliyetlerini izci andı ve

türelere bağlı kalarak gerçekleştirdikleri saptanmıştır. Öğrencilerin yaş grupları ile izcilik faaliyetlerini and ve türelere bağlı kalarak gerçekleştirmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir [$X^2_{(2)} = 9.676$, $p < .05$].

Tablo 30: Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre açık hava çalışmalarına katılımlarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Sınıf	Açık hava çalışmalarına katılım			Toplam
		Hayır	Kısmen	
3. sınıf	N	0	1	23
	%	.0	4.3	100.0
4. sınıf	N	3	8	45
	%	6.7	17.8	100.0
5. sınıf	N	1	3	45
	%	2.2	6.7	100.0
6. sınıf	N	2	8	35
	%	5.7	22.9	100.0
7. sınıf	N	1	6	15
	%	6.7	40.0	100.0
Toplam	N	7	26	163
	%	4.3	16.0	100.0
$X^2 = 17.317$		sd=8	p= .027	

Tablo 30'daki bulgulara bakıldığında öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre açık hava çalışmalarına katılım oranları 3. sınıf öğrencilerinde %95.7 oranında, 4. sınıf öğrencilerinde %75.6 oranında, 5. sınıf öğrencilerinde %91.1 oranında, 6.sınıf öğrencilerinde %71.4 oranında, 7. sınıf öğrencilerinde %53.3 oranında, toplamda ise %79.8 oranında değerlerde tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%79.8) açık hava etkinliklerine katıldığı belirlenmiştir. Kısmen katılım oranı ise %16.0 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre açık hava çalışmalarına katılımlarına ilişkin ki-kare testi sonuçlarında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$X^2_{(8)} = 17.317$, $p < .05$]. Yani öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre açık hava etkinliklere katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 31: Öğrencilerin yaş grupları ile izci düğümü bilgilerine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İzci düğümü bilgisi				
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
7-11 yaş	N	20	34	48	102
	%	19.6	33.3	47.1	100.0
12-15 yaş	N	11	20	30	61
	%	18.0	32.8	49.2	100.0
Toplam	N	31	54	78	163
	%	19.0	33.1	47.9	100.0
X ² = 0.089	sd=2	p = .956			

Tabloya bakıldığında; izci düğümleri bilgisi 7-11 yaş grubu öğrencilerde %47.1 (Evet) oranında, 12-15 yaş grubu öğrencilerde %49.2 (Evet) oranında görülmektedir. 7-11 yaş grubu öğrencilerin %33.3 oranında, 12-15 yaş grubu öğrencilerin %32.8 oranında kısmen bilgi sahibi olduğu, öğrencilerin %19.0 oranında ise bilgi sahibi olmadığı belirlenmiştir. Ki-kare testi uygulamasına göre öğrencilerin yaş grupları ile izci düğümü bilgileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır [$X^2_{(2)} = 0.089, p > .05$].

Tablo 32: Öğrencilerin yaşlarına göre günlük hayatta insanlara yardımda bulunmalarına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	Günlük hayatta insanlara yardımda bulunma				
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
7-11 yaş	N	0	12	90	102
	%	.0	11.8	88.2	100.0
12-15 yaş	N	1	13	47	61
	%	1.6	21.3	77.0	100.0
Toplam	N	1	25	137	163
	%	.6	15.3	84.0	100.0
X ² = 4.729	sd=2	p= .094			

Öğrencilerin “Günlük hayatta diğer insanlara herhangi bir yardımda bulunuyor musun?” sorusuna verdiği cevaplar incelendiğinde her iki grupta büyük çoğunlukta (7-11 %88.2/12-15 %77.0) insanlara yardım ettiklerini

belirtmiştir. Yapılan ki-kare testinde ise öğrencilerin yaşlarına göre günlük hayatta insanlara yardımda bulunmalarına ilişkin ki-kare testinde anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir [$X^2_{(2)} = 4.729$, $p > .05$].

Tablo 33: Öğrencilerin yaşlarına göre izci düğümlerinin etkinliklerde yararına ilişkin Ki-kare testi sonuçları

Yaş	İzci düğümlerinin etkinliklerde yararı				
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
7-11 yaş	N	13	14	75	102
	%	12.7	13.7	73.5	100.0
12-15 yaş	N	14	9	38	61
	%	23.0	14.8	62.3	100.0
Toplam	N	27	23	113	163
	%	16.6	14.1	69.3	100.0
X ² = 3.124 sd=2 p= .210					

Tablo 33'e göre; öğrencilerin büyük çoğunluğu (Evet %69.3) izci düğümlerinin etkinlerde yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Fakat yapılan ki-kare testinde öğrencilerin yaşlarına göre izci düğümlerinin etkinliklerde yararı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir [$X^2_{(2)} = 3.124$, $p > .05$].

Tablo 34: Öğrencilerin yaşlarına göre izci andı bilgilerine ilişkin ki-kare tablosu

Yaş	İzci andı bilgisi				
		Hayır	Kısmen	Evet	Toplam
7-11 yaş	N	4	7	91	102
	%	3.9	6.9	89.2	100.0
12-15 yaş	N	4	9	48	61
	%	6.6	14.7	78.7	100.0
Toplam	N	8	16	139	163
	%	4.9	9.8	85.3	100.0
X ² = 3.458 sd=2 p= .177					

Tablo 34'te ki bulgulara bakıldığında; hem 7-11 yaş grubunda (Evet %89.2), hem 12-15 yaş grubunda (Evet %78.7) öğrencilerin çoğunun

(Evet %85.3) izci andını bildikleri tespit edilmiştir. Yapılan ki-kare testinde ise öğrencilerin yaşlarına göre izci andı bilgileri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir [$X^2_{(2)}= 3.458, p>.05$].

5. TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde boş zamanlarında izcilik etkinliklerine katılan öğrencilerin izcilikle ilgili temel bilgi düzeyleri ve görüşlerine dair bulgular ile, yaş grupları ve sınıf seviyeleri ile anlamlı bir ilişki olup olmadığı test edilen bulgular tartışılmıştır.

Öğrencilerle ilgili demografik bilgiler incelendiğinde (Tablo 2); öğrencilerin %57.1' inin kız %42.9'unun erkek olduğu, %62.6'sının 7-11 yaş (Küçük izci) grubunda, %37.4'ünün 12-15 yaş (İzci) grubunda olduğu, %60.1' inin ailesinde izcilik faaliyetine katılan birisinin olmadığı görülmektedir

Elde edilen bulgulara göre (Tablo 3/Tablo 4) öğrenciler büyük oranda okul yönetiminin izcilik etkinlikleri için gerekli imkanı sağladığını (%85.9) ve düzenlenen izcilik etkinliklerinin sıklığının yerli olduğunu (%76.1) belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre öğrencilerin okul yönetimlerinden gerekli desteği gördüğü ve yeterli sıklıkta etkinliklere katıldıkları belirlenmiştir.

Ailenin (iş) çalışma durumu ve öğrencilerin etkinliklere katılım oranları ile ilgili bulgulara göre (Tablo 19); etkinliklere daha çok babası çalışan (%50.3) ve anne/babası (her ikisi de) çalışan (%25.8) öğrencilerin katıldığı görülmektedir. Yalnız babanın çalıştığı ailelerde annenin ev hanımı olduğu düşünülürse annesi ev hanımı olan öğrencilerin etkinliklere daha fazla katıldığı sonucuna varılabilir.

Verilere göre (Tablo 16/Tablo 27) arkadaş seçiminde öğrencilerin önemli bir kısmının (%47.9) izcilik etkinliklerine katılan arkadaşları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Karaküçük yaptığı çalışmada izcilik faaliyetine katılım nedenleri arasında “Yeni arkadaşlar edinmeyi¹⁶” birinci derecede önemli olarak

¹⁶Karaküçük S. A.g.e.

belirtmiştir. İzcilik etkinlikleri, öğrencilerin birbirleriyle rahatça arkadaşlık kurabilecekleri sosyal bir grup etkinliğidir.

Öğrencilerin izcilik etkinliklerindeki verimliliğe ilişkin görüşleriyle ilgili bulgular incelendiğinde (Tablo 13/Tablo 22), etkinliklerin öğrenciler üzerinde olumlu etkisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük kısmı (%92.6) etkinliklerin verimli geçtiğini belirtmişlerdir.

İzcilik çalışmalarının derslere katkısıyla ilgili veriler incelendiğinde (Tablo 15/Tablo 28); öğrencilerin çok az bir kısmı (%6.7) çalışmaların derslerine katkısı olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin büyük bir kısmı ise (% 72.4) izcilik çalışmalarının derslerine katkısı olduğunu belirtmiştir. Karaküçük araştırmasında boş zamanlarda izcilik etkinliklerine katılmanın akademik başarı üzerine önemli bir etkisi olduğunu belirtmektedir. Elde edilen bulgular Karaküçük'ün araştırmasında belirttiği izciliğin “aile ve okul eğitiminin eksikliğini tamamlar¹⁶” görüşü ile de paralellik göstermektedir.

İzcilik etkinliklerinin temel unsurlarından biri olan izci andı ve izci türesine bağlılığa ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 7/Tablo 18/Tablo 29), öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%82.2) etkinlikleri izci andı ve izci türelerine bağlı kalarak gerçekleştirdiği saptanmıştır. İzci andında bulunan “kendimi bedence sağlam, fikirce uyanık ve ahlakça dürüst tutmak için elimden geleni yapacağıma şerefim üzerine and içerim” cümlesi izcilik etkinliklerinin içeriğinde izci andının önemini vurgulamaktadır. And ve türe ilişkisi içerisinde izcilik etkinliklerinde fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimin öğrenciler üzerindeki etkisi daha iyi anlaşılacaktır. Bıyık çalışmasında and ve türeye bağlılığı “Bu prensip izci andında ve izci türesinde ifade edilen konulara sadık kalmayı ve şartlar ne olursa

¹⁶Karaküçük S. A.g.e.

olsun yılmadan, her türlü zorluğa göğüs gererek verilen görevi yerine getirmeyi ifade eder⁴” demektedir.

Öğrencilerin yaşlarına göre izcilik faaliyetleriyle ilgili yayın okumalarına ilişkin bulgulara bakıldığında (Tablo 14/Tablo 23); 7-11 yaş grubu öğrencilerin çoğunluğunun (%51.0) ilgili yayınları okudukları, 12-15 yaş grubunun ise daha çok kısmen (%42.6) okuduğu görülmektedir. Bununla ilgili olarak 7-11 yaş grubunun daha iyi eğitim alt yapısına sahip olmaları açısından öğretmenleri, velileri veya izci liderleri tarafından okuma programlarına yönlendirilmeleri önemli bir unsur sayılabilir. 12-15 yaş grubunun ise derslere daha fazla zaman ayırması gerekliliği ve ileriki zamanlarda girecekleri sınavlar için alt yapı hazırlığı nedeniyle kendilerine yeterli boş zamanı ayıramamaları önemli bir yer tutmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre (Tablo 6/Tablo 30) öğrencilerin çok az bir kısmı (%4.3) açık hava çalışmalarına katılmamaktadır. Öğrencilerin çoğunlukla (%79.8) açık hava etkinliklerine katıldığı tespit edilmiştir. Karaküçük’ün çalışmasında ise izciliğe katılım nedenlerinin başında “doğa ile iç içe yaşamak¹⁶” gelmektedir. Nitekim izcilik temelde doğada yaşamayı öğreten, açık havada yapılan etkinliklere verilen bir isimdir. Bir bakıma izcilik doğa ile özdeşleşmiştir.

Öğrencilerin yer aldıkları sınıflara göre yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılımlarına ilişkin bulgular (Tablo 5/Tablo 25) incelendiğinde; en düşük katılım oranının 7. sınıflarda (%13.3) olduğu görülmekte, en çok katılım oranının ise 4. sınıflarda (%53.3) olduğu görülmektedir. Gerek İl Milli Eğitim Müdürlüğü gerekse İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılan bu faaliyetler daha fazla izciyi bir araya getirmekte, ulusal ve uluslararası boyutta olmaktadır.

⁴Bıyık İ. Orta Öğretim Kurumlarındaki İzcilik Faaliyetlerinin Sosyolojik Olarak İncelenmesi “Kütahya İli Örneği”. Yüksek Lisans. Ankara. Gazi Üniversitesi. 2001. s: 10

¹⁶Karaküçük S. A.g.e.

Şahin’inde çalışmasında belirttiği gibi birçok kamp, gezi ve inceleme etkinlikleri de faaliyet kapsamına girmektedir. Ağaç dikme çalışmaları, yardım amaçlı kampanyalar, çeşitli kurum ve kuruluşlara düzenlenen ziyaretler de vardır ki, bu ziyaretlerle izcilerin söz konusu kurum ve kuruluşların işleyişleriyle ilgili olarak bilgilenmeleri ve bu kurum ve kuruluşlara karşı sağlıklı tutum geliştirmeleri amaçlanırken, meslek tanıtımları da yapılmış olur. Kampçılık, belli kuralları olan, lider gözetiminde, daha önceden belirlenmiş bir program dahilinde yürütülen bir süreçtir. Yine kamp yönetiminde yapılan gözlemler ile kamp müddetince her bir izcinin gösterdiği performans ayrıntılı olarak tespit edilmekte, zaman zaman çeşitli şekilde gündeme getirilerek, izcilerin daha başarılı bir kamp hayatı yaşamalarına çalışılmaktadır³¹.

Bulgulara göre (Tablo 8/Tablo 26); 7-11 yaş grubu (%91.2) ve 12-15 grubu (%82.0) öğrencilerin çoğunluğu izcilik faaliyetlerinin çevre duyarlılığına katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Bıyık’ın yapmış olduğu çalışmasında; “Piknik yerlerindeki çöp, söndürülmeden bırakılmış ateş gibi olumsuzlukları kaldırmam için kimse benden istekte bulunmasa da, kendi kendime harekete geçerim⁴” ifadesine paralel anlamlı bir ilişki elde etmiştir.

Öğrencilerin sınıflarına göre teknik iz işaretleri bilgisine ilişkin verilere göre (Tablo 11/Tablo 24); tüm sınıflarda öğrencilerin çoğunlunun teknik iz işaretlerini bildikleri tespit edilmiştir. Teknik iz işaretleri özellikle ilköğretim II. kademe öğrencileri tarafından bilinmesi gereken işaretlerdir. Elde edilen verilere göre I. kademe öğrencilerinin de bu konuda iyi düzeyde bilgiye sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu durum ise I. kademe öğrencilerinin ve izci liderlerinin etkinliklere verdiği önemi belirtmektedir.

³¹Şahin C. A.g.e., s: 37

⁴Bıyık İ. A.g.e., s: 28

Öğrencilerin yaş gruplarına göre izci düğümleri konusundaki bil düzeyleri (Tablo 31) ve izci düğümlerinin etkinliklerdeki yararına ilişkin (Tablo 33) bulgular incelendiğinde 12-15 yaş grubunun (%49.2), 7-11 yaş grubuna (%47.1) oranla daha fazla bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin önemli bir kısmı (%69.3) ise izci düğümlerinin etkinliklerde yararı olduğunu belirtmişlerdir. İzciiler çoğu işlerini, özellikle izci tesislerini sargıları, ipler yardımıyla düğümleri kullanarak yaparlar. İzciilerin, bulundukları aşama itibarıyla belli düğümleri bilmeleri gerekir⁴².

Elde edilen verilere bakıldığında (Tablo 32); büyük bir bölümü (%84.0) günlük hayatta insanlara yardımda bulunduklarını belirtmiştir. Buna paralel olarak Bıyık çalışmasında izciilerin “Yüklü alışveriş torbaları taşıyan yaşlı birine yardım etme ihtiyacı⁴³” konusunda yardım etmekten kaçınmayacakları sonucuna ulaşmıştır. Bulguların Bıyık’ın çalışmasında elde ettiği sonuçla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Öğrencilerin yaşlarına göre ilk yardım eğitimi almalarına ilişkin bulgulara bakıldığında (Tablo 12/Tablo 21); öğrencilerin %50’ye yakın oranda (%47.2) ilk yardım eğitimi aldığı görülmektedir. Diğer bir deyişle kısmen ilk yardım eğitimi alanlar dahil öğrencilerin önemli bir kısmının tam olarak ilk yardım eğitimi almadığı saptanmıştır. İzcilik etkinliklerinin doğal alanlarda yapıldığı ve mevsim şartlarının değiştiği etkinlik zamanları göz önüne alındığında öğrencilerin gerekli ilk yardım eğitimi ve donanımına sahip olması gerekliliği öne çıkmaktadır.

İzci selamı tüm izciiler için bilinmesi gereken kavramlardan birisidir. Bunun nedeni ise izciilerin birbirleri ile selamlaşmasında özel “izci selamını” kullanmalarıdır. Öğrencilerin izci selamlarıyla ilgili verilere

⁴²www.tif.org.tr

⁴³Bıyık İ. A.g.e., s: 30

bakıldığında (Tablo 20); öğrencilerin çoğunluğunun (%82.8) izci selamını bildiği saptanmıştır.

6. SONUÇ

Araştırmada elde edilen bulgulara bakıldığında izcilik etkinliklerine katılanların daha çok kız öğrenciler (%57.1) ve 7-11 yaş (%62.6) (Küçük izci) grubu öğrenciler olduğu görülmektedir. İzcilik faaliyetlerine katılımın ilköğretim birinci kademedede daha fazla olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Boş zamanlarında izcilik etkinliklerine katılan öğrencilerin izcilik konusunda izci andı, izci türeleri, izci selamı, teknik iz işaretleri, izci düğümü gibi temel bilgilere sahip oldukları görülmektedir (Tablo 9/Tablo 10/Tablo 11/Tablo 34).

İzcilik etkinlikleri konusunda okul yönetimlerinin öğrencilere gerekli imkanı sağladıkları (Tablo3), düzenlenen etkinliklerin yeterli sıklıkta olduğu belirlenmiştir (Tablo4).

İzcilik etkinliklerinin öğrenciler için verimli geçtiği ve faaliyetlerin derslerine olumlu katkısı olduğu saptanmıştır (Tablo 13/Tablo 15/Tablo22).

İzciliğin temel metodu olarak görülen “yaparak ve yaşayarak öğrenme” kavramına paralel olarak öğrenciler açık hava etkinliklerine katılmaktadırlar (Tablo 6/Tablo 30). Ayrıca faaliyetlerin öğrencilerde üzerinde çevre duyarlılığı oluşturduğu belirlenmiştir (Tablo 8/Tablo 26).

Öğrencilerin doğal alanlarda etkinliklere katıldıkları düşünüldüğünde önemli bir unsur olan ilk yardım konusunda gerekli eğimi almadıkları görülmektedir (Tablo 12/Tablo 21).

Öğrencilerin arkadaş seçimine dikkat ettikleri, arkadaş seçiminde izcilik etkinliklerine katılan arkadaşları da tercih ettikleri belirlenmiştir (Tablo 16/Tablo 27).

Öğrencilerin yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine tam olarak katılmadıkları tespit edilmiştir. (Tablo 5/Tablo 25).

7. ÖNERİLER

Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla gönüllü olarak katıldıkları rekreasyonel bir faaliyet olan izcilik etkinlikleri, ilköğretim okullarında önemli bir uygulama haline gelmiştir. İzcilik etkinliklerinin öğrenciler üzerindeki fiziksel, zihinsel ve sosyal katkıları göz önünde bulundurularak tüm eğitim basamakları araştırma kapsamına alınmalı izcilik faaliyetleriyle ilgili araştırmalar yaygınlaştırılmalıdır. İzciliğin temel prensiplerini, felsefesini ve amaçlarını ortaya koyan akademik çalışmalar yapılmalı, bu çalışmalar gerekli kurumlar tarafından da desteklenmelidir.

Eğitim kurumlarında, öğrencilerin doğrudan akademik başarıya yönlendirilmesi öğrencilerde istenmeyen olumsuz etkilere neden olabilir. Öğrencileri, gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek izcilik gibi ders dışı rekreatif etkinliklere yönlendirmek, onların daha iyi bir eğitim-öğretim dönemi geçirmelerini sağlayacaktır.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin yeterli ilkyardım eğitimi almadıkları anlaşılmaktadır. Doğal alanlarda yapılan faaliyetlerde acil yaralanma ve kaza risklerine karşı öğrencilerin gerekli ilkyardım bilgisine sahip olmaları gerekliliği bulunmaktadır. İzcilik etkinlikleriyle ilgili gerek ilkyardım, gerek diğer eğitim ve uygulama programları geliştirilmeli, düzenlenmeli ve uygulanmalıdır.

Eğitim kurumlarında öğrencilere gerekli izcilik eğitiminin verilmesi için uygun ortamlar hazırlanmalı ve izcilik çalışmaları desteklenmelidir.

8. ÖZET

Eğitim kurumlarında ders dışı etkinliklerle öğrenciler boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmektedir. Ders dışı etkinlikler arasında izcilik faaliyetleri, diğer etkinliklerden daha fazla öneme sahiptir. İzcilik faaliyetleri, bir lider gözetiminde ve açık hava çalışmalarıyla gerçekleşmektedir. İzciler bu faaliyetleri kendi akranlarıyla, diğer izci gruplarıyla ve liderleriyle aktif olarak sürdürmektedir. Etkinliklere katılan öğrencilerin izciliğin metodu ve izcilik uygulamaları konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olmaları gerekmektedir.

Çalışmada boş zamanlarında izcilik etkinliklerine katılan ilköğretim okulu öğrencilerinin; etkinliklere katılım oranları, izcilikle uygulamaları ile ilgili bilgi seviyeleri ve kişisel görüşleri araştırılmıştır. Araştırma ilköğretim okulları izci ünitelerinde etkinliklere katılan öğrencileri kapsamaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğrencilerin izcilikle ilgili temel bilgilere (izci andı ve türesi) ve gerekli yeterliliğe sahip oldukları görülmektedir. İlköğretim izcilerinin, izcilik etkinliklerinde ileri yaşlarda görülen teknik bilgilere de (teknik iz işaretleri-izci düğümleri) sahip oldukları tespit edilmiştir. Okul yönetimlerinin ders dışı izcilik etkinliklerine yeterli imkanı sağladığı ve desteklediği, ders dışı izcilik etkinliklerinin öğrenciler üzerinde olumlu etkisinin olduğu saptanmıştır. Etkinlikler öğrenciler için verimli geçmekte, derslerini olumlu yönde etkilemektedir.

Sonuç olarak; etkinliklere katılan öğrencilerin izcilik faaliyetleri ile ilgili temel bilgi ve uygulama düzeyine sahip oldukları, faaliyetlerin öğrenciler açısından verimli geçtiği, etkinliklerin öğrencilerin eğitimlerine ve sosyal yaşantılarına olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, İzci, İzcilik, İlköğretim.

9. SUMMARY

Students spend their free times efficiently with the activities out of lesson in educational institutions. Among the activities out of lesson, activities of trackering has more importance than other activities. Activities of trackering are performed in open air under the supervision of a leader. Scouts maintain these activities actively with their own peer groups, other groups of scouts and with their leader. The students that participate in the activities should have adequate information and knowledge about the methods of trackering and its practices.

In the works it is researched that participation rate of primary school students into the activities of trackering, their level of knowledge and their own views about the practices of trackering . The research contains the students of primary school that participates in the activities of trackering units.

According to the results achieved from the research, it is seen that students have basic concepts of trackering (oath of scout and its traditions) and sufficient ability. It is determined that scouts of primary school have also technical information that will be learned in older ages (technical traces – knots of scouts). It is determined that administration of schools provide adequate facilities for the activities of trackering and these activities of trackering which are the out of lesson have positive effects on the students. Activities are performed efficiently and these affect their lessons positively.

Consequently; it has been determined that the students participating in the activities have basic knowledge and application level relevant to scouting activities, and, activities were beneficial for the students, and activities have had positive impact upon students' education and social lives.

Key Words: Recreation, Scout, Scouting, Primary Education

KAYNAKLAR

- 1- Abay M. Zamanı Değerlendirmek. İstanbul. BabıAli Kültür Yayıncılık / Yönetim Dizisi. 2000
- 2- Alec Mackenzie R. Zaman Tuzağı. (Çev: Yakut Güneri). İstanbul. İlgi Yayınevi. 1989
- 3- Arı M. İzciğin Kişinin Yetiştirilmesi Açısından Önemi. Milli Eğitim Bakanlığı; Cumhuriyetimizin 75. Yılında Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumlarında I. Ulusal İzcilik Sempozyumu. 1998. s: 60–62
- 4- Bıyık İ. Orta Öğretim Kurumlarındaki İzcilik Faaliyetlerinin Sosyolojik Olarak İncelenmesi “Kütahya İli Örneği”. Yüksek Lisans. Ankara. Gazi Üniversitesi. 2001
- 5- Canan T. Vakti İyi Değerlendirme: İslamda Zaman Tanzimi. İstanbul. Cihan Yayınları. 1997
- 6- Ergin İzci. (Altınçark İzcilik Projesi).TİF Yayını. Ankara
- 7- Güven İ. Osmanlı’dan Günümüze İzciğin Gelişimi ve Türk Eğitim Tarihindeki Yeri. Ankara Üniversitesi EBFD. 2003. C: 36. S: 1-2. s: 65-73
- 8- Güven Ö. Atatürk Döneminde Türk İzciliğine Bir Bakış. Türk Yurdu. Cilt: 21. Sayı: 168. Ağustos 2001. s: 22-29.
- 9- Hacıoğlu N. Gökdeniz A. Dinç Y. Boş Zaman-Rekreasyon Yönetimi Örnek animasyon Uygulamaları. Ankara. Detay Yayınları. 2003

- 10- İzci (Altınçark İzcilik Projesi).TİF Yayını. Ankara
- 11- İzcilik ve 7. Büyük Zafer Yürüyüşü. Milli Eğitim Dergisi. 1997. S: 134. s: 30-35
- 12- İzcinin El Kitabı. Şimşek İzci Grubu Yayını. 2. Basım. Ankara. 2003
- 13- İzci Liderliği Temel Kurs Rehberi. İzcilik Federasyonu Başkanlığı. Ankara. 1996/3
- 14- Kamp Yolu. (Altınçark İzcilik Projesi).TİF Yayını. Ankara
- 15- Karaküçük S. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme-Kavram Kapsam ve Bir Araştırma). Geliştirilmiş İkinci Baskı. Ankara. 1997
- 16- Karaküçük S. İzciğe Yönelimde Etken Olan Faktörler. Gazi BESBD. 1998. III (4). s: 35-42
- 17- Karaküçük S. Osmanlıda İzciğin Paramiliter Görünümü. Milli Eğitim Dergisi. No.143. Temmuz - Ağustos - Eylül 1999. s: 65-75
- 18- Karaküçük S. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme-Kavram Kapsam ve Bir Araştırma). Geliştirilmiş İkinci Baskı. Ankara. 1997
- 19- Karaküçük S. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme). Üçüncü Baskı. Ankara. Gazi Kitabevi. 1999
- 20- Karaküçük S. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme). Beşinci Baskı. Ankara. Gazi Kitabevi. 2005

- 21- Karaküçük S. Gürbüz B. Rekreasyon ve Kent(li)leşme. Ankara. Gazi Kitabevi. 2007
- 22- Kazmier L J. İşletme Yönetim İlkeleri. (Çev: Cem C. Ve Diğerleri). Todaie Yayını. 1979
- 23- Kılbaş Köktaş Ş. Rekreasyon/Boş Zamanı Değerlendirme. Geliştirilmiş Üçüncü Baskı. Ankara. 2004
- 24- Kılbaş Ş. Çocuğun Dinlenme, Boş Zamanını Değerlendirme, Oynama, Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılma Hakkı. Mülkiye. Mülkiyeliler Birliği Genel Merkezi Yayın Organı. Mayıs-Haziran 2000. Cilt XXIV. Sayı: 222. Ankara. s: 181-194
- 25- Kolay A. İzcilik Faaliyetlerine Çocuk ve Gençlerin Katılımı. II. Ulusal İzcilik Sempozyumu.2002. s: 61-68
- 26- Küçüktopuzlu F. Gözek K. Uğurlu A. Boş Zaman Rekreasyon İlişkisi ve Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. I. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu Bilidirler Kitabı
- 27- Lakein A. Zaman Hayattır ve Zamanınızı ve Hayatınızı Nasıl Kontrol Edersiniz?. (Çev: Selda Tezcan). İstanbul. Rota Yayınları. 1995
- 28- Orel F D. Yavuz M C. Rekreasyonel Turizmde Müşteri Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma.
(http://www.fatmaorel.net/rekreasyonel_turizm.pdf)
- 29- Öztürk F. Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Ankara. Bağırhan Yayın Evi. 1998

- 30-Pehlivan Z. Esen N. Dönmez B. Ders Dışı Spor Etkinliklerinin Eğitim Programı Açısından Araştırılması. Beden Eğitimi ve Spor 2. Ulusal Sempozyumu. Ankara. Milli Eğitim Basımevi. 1994
- 31-Şahin C. İzcilik Uygulamalarının Çoklu Zeka Kuramı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans. Konya. Selçuk Üniversitesi. 2007
- 32-Tahan S. İzcilik ve Diğer kurumlarla İşbirliği. II. Ulusal İzcilik Sempozyumu. 2002. s: 53-60
- 33-Tezcan M. Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi. Ankara. 1994
- 34-Tofler A. Gelecek Korkusu (Çeviren: Sorgut S). İstanbul. Altın Yayınevi. 1981
- 35-Uğur A. Çalışma Hayatında Zaman Yönetimi. Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi Sayı:143. 2000
- 36-Uzgören G. Türk İzcilik Tarihi. İstanbul. Papatya Yayıncılık. 1. Basım. 2000
- 37-Yıldız İzci (Altınçark İzcilik Projesi). TİF Yayını. Ankara
- 38-Yüksel G. İlköğretim Öğrencilerinin Gelişim Alanları Gelişim Alanlarının İşaretçisi Olan İhtiyaçlar ve Geliştirilmesi Gereken Beceriler: Bu Süreçte Rehber Öğretmenin İşlevleri: Kuramsal Bir İnceleme. Milli Eğitim. 2003. S: 159. s: 41-59
- 39-<http://bollucacocukkuoyuizcileri.com>

40- <http://obesid.meb.gov.tr>

41- www.karabukizcileri.com/dugumler.html

42- www.tif.org.tr

43- www.tif.org.tr/temelbilgiler.html

Ekler

Ek 1: Resmi izin Belgesi

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Bölüm : Strateji Geliştirme
Sayı : B.B.08.4.MEM.4.06.00.04-312/45870
Konu : Araştırma İzni (Ali SAPSIZ)

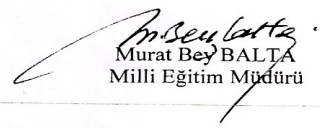
14.05/2008

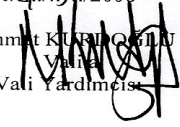
VALİLİK MAKAMINA
ANKARA

İlgi : a) MEB'e Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine
Yönelik İzni ve Uygulama Yönergesi.
b) Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün 02.05.2008 tarih ve 639 sayılı
yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,
yüksek lisans programı öğrencisi Ali SAPSIZ'ın, "**Rekreasyonel Bir Etkinlik Olarak
İlköğretim İzni**" konulu tez çalışması kapsamında uygulama yapma isteği, ilgi (a) yönerge
doğrultusunda Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş olup,
uygulanacak ölçeklerin (2 Sayfa 30 Maddeden oluşan), ekli listede belirtilen okullarda, gönüllülük
esasına dayalı olarak uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Murat Bey BALTA
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
14.05/2008

Mehmet KURBAN
Vali Yardımcısı

EKLER :

1. Anket (2 sayfa)
2. Okul Listesi (1 Sayfa)

Sıra no	Ünite Lideri	Okul İsmi	İlçe	Branş
1	Dilek TÜRKEL	MİMAR SİNAN İÖO	YENİMAHALLE	KÜME
2	Fadime ANIZ	Emin SAĞLAMER İÖO	YENİMAHALLE	KÜME
3	Ferah EREN	M.E.V. ÖZ. Ankara İÖO	YENİMAHALLE	KÜME
4	İsmail MUTLU	Şükufe NİHAL İÖO	YENİMAHALLE	KÜME
5	Necdet ERGÜN	Müjgan KARAÇALI İÖO	YENİMAHALLE	KÜME
6	Ahmet Reşat ÇELİK	Haydar ALİYEV İÖO	YENİMAHALLE	OYMAK
7	Ebru TEZCAN	Emin SAĞLAMER İÖO	YENİMAHALLE	OYMAK
8	Gülşay YILDIRIM	TÜRK KONUT İÖO	YENİMAHALLE	OYMAK
9	Mahmut ŞEHİRLİ	A. H. TANPINAR İÖO	YENİMAHALLE	OYMAK
10	Nuray HANÇERLİ	KARDELEN İÖO	YENİMAHALLE	OYMAK
11	Pembegül AYDINER	İsmail EREZ İÖO	YENİMAHALLE	OYMAK
12	Zeynep Ö. GÜNEŞ	MİMAR SİNAN İÖO	YENİMAHALLE	OYMAK

Ek 2: Tez anketi

ANKET FORMU

Değerli öğrenciler bu anket formu; “**Rekreasyonel Bir Etkinlik Olarak İlköğretim İzciği**” konulu Yüksek Lisans Tezi için hazırlanmıştır. İlginizden dolayı teşekkür ederim.

Ali SAPSIZ

Gazi Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Ens. Bed. Eğt. ve Spor AD.

I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER

1- Kaçınıc sınıftasınız :

2- Yaşınız : ☐ 7–11 (Küçük İzci) ☐ 12–15 (İzci)

3- Cinsiyetiniz : ☐ Erkek ☐ Kız

4- Ailenizde (iş) çalışan var mı?

☐ Annem çalışıyor

☐ Babam çalışıyor

☐ Her ikisi de çalışıyor

☐ Her ikisi de çalışmıyor

5- Ailenizde (sizden başka) izcilik faaliyetine katılan var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

II. BÖLÜM: İZCİLİK FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

6- İzcilik faaliyetlerine yeterince katılabiliyor musun?

☐ Evet

☐ Kısmen

☐ Hayır

7- Okul yönetimi izcilik faaliyetlerine katılabilmeniz için size imkan sağlıyor mu?

☐ Evet

☐ Kısmen

☐ Hayır

8- Okulunuzda düzenlenen izcilik çalışmalarının sıklığının yeterli olduğunu düşünüyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

9- İzcilik faaliyetleri ile ilgili yayınlar okuyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

10- Arkadaş seçiminde izcilik faaliyetlerine katılan arkadaşları tercih ediyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

11- İzcilik faaliyetlerinin senin için verimli geçtiğine inanıyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

12- Açık hava çalışmalarına katılıyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

13- İzci andını biliyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

14- İlk yardım konusunda eğitim alıyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

15- İzcilik faaliyetlerini izci andı ve türelerine bağlı kalarak gerçekleştirdiğini düşünüyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

16- İzcilik çalışmalarının derslerine katkısı olduğunu düşünüyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

17- Teknik izci işaretlerini biliyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

18- İzci düğümlerini biliyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

19- İzci düğümlerinin etkinliklerde yararı olduğunu düşünüyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

20- Yıl içerisindeki il/ilçe faaliyetlerine katılıyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

21- İzcilik çalışmalarının çevre duyarlılığına katkısı olduğunu düşünüyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

22- İzci türelerini etkinliklerde uyguluyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

23- İzci selamını ve anlamını biliyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

24- Günlük hayatında diğer insanlara her hangi bir yardımda bulunuyor musun?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

8. ÖZGEÇMİŞ

27.06.1982 tarihinde Kahramanmaraş'ta doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi K.Maraş'ta tamamladı.

2001 yılında Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nun Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde lisans eğitimine başladı ve 2005 yılında mezun oldu.

2005 yılında Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitim ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı sınavını kazandı ve Yüksek Lisans eğitimine başladı.